

บทที่ ๔

การเคลื่อนไหวตามแนวความคิดสังคมนิยมแบบคอมมิวนิสต์

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว นอกจากจะมีการเคลื่อนไหวทางการเมืองตามแนวความคิดประชาธิปไตยเสรีนิยมดังกล่าวนั้นแล้ว ยังอาจกล่าวได้ว่าเป็นช่วงเวลาที่เหมาะแก่แนวความคิดสังคมนิยมแบบคอมมิวนิสต์ หรือ มาร์กซิสม์เริ่มแผ่ขยายเข้ามาในสังคมไทย แม้ว่าจะไม่มีอิทธิพลก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวที่มีพลังเพียงพอที่จะล้มล้างระบบการเมืองแบบเดิมดังเช่นแนวความคิดประชาธิปไตย แต่ก็ก็เป็นปัญหาทางการเมืองที่รัฐบาล ต้องคำนึงนโยบายแก้ไขตลอดปลายรัชสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์

๑. กำเนิดของแนวความคิดสังคมนิยมคอมมิวนิสต์

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทนำว่า แนวความคิดสังคมนิยมแบบคอมมิวนิสต์ เป็นอุดมการณ์สังคมนิยมประเภทที่มุ่งล้มล้างระบบเดิมซึ่งไม่เป็นธรรมแก่มวลชนด้วยวิธีการอันรุนแรง แนวความคิดนี้เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ สภาพเศรษฐกิจและสังคมในพุทธศตวรรษที่ ๒๔ โดย คาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx) และ เฟเดริก เองเงิลส์ (Federick Engels) บุคคลทั้งสองร่วมกันเขียน "คำประกาศแห่งความเสมอภาค"

คาร์ล มาร์กซ์ (พ.ศ. ๒๓๖๑ - ๒๔๒๖) เป็นชาวยิว เกิดในเยอรมัน ทางตะวันตก สำเร็จวิชากฎหมาย ประวัติศาสตร์ และ ปรัชญา จากมหาวิทยาลัยแห่งกรุงบอนน์และกรุงเบอร์ลิน เป็นนักหนังสือพิมพ์หัวรุนแรง เขียนโจมตีสภาพสังคมซึ่งไม่เป็นธรรมในพุทธศตวรรษที่ ๒๔ เนื่องจากระบอบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม ทำให้กรรมกรในประเทศต่าง ๆ ในยุโรปมีการครองชีพและความเป็นอยู่แร้นแค้น จากข้อเขียนในลักษณะนี้ทำให้มาร์กซ์ถูกจับฐานกบฏและถูกเนรเทศหลายครั้ง ต่อมาเขาได้อพยพไปอยู่ที่ประเทศอังกฤษโดยได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากเฟเดริก เองเงิลส์ เพื่อนผู้ร่วมแนวความคิดเดียวกัน.

หรือ "คำประกาศของคอมมิวนิสต์" (The Communist Manifesto) ใน พ.ศ. ๒๓๙๑ (ค.ศ. ๑๘๔๘) เพื่อประกาศแนวความคิดสังคมนิยมแบบคอมมิวนิสต์และในงานเขียนชิ้นอื่น ๆ ของบุคคลทั้งสองก็ได้ย้ำเจตนารมณ์และอุดมการณ์ของแนวความคิดนี้

กล่าวโดยทั่วไป แนวความคิดมาร์กซิสต์ หรือ คอมมิวนิสต์ ครอบคลุมถึงลักษณะทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของมนุษย์ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะปฏิวัติหลักการทางค่านิยมต่าง ๆ ของรัฐให้มีความเป็นธรรมแก่ชนชั้นกรรมาชีพมากขึ้น^๒ แนวความคิดของมาร์กซ์ เกิดจากการศึกษาทฤษฎีทางปรัชญา เศรษฐศาสตร์ และสังคมของนักคิดคนสำคัญ ๆ ก่อนหน้า โดยนำเอาส่วนที่เขาเห็นด้วยมาผสมผสานกันและพัฒนาเป็นทฤษฎีของตนเองด้วยข้อสรุปแบบวิทยาศาสตร์^๓

ในการศึกษาวิวัฒนาการของสังคม มาร์กซ์อาศัยหลักความคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของเหตุการณ์อันเกิดจากการขัดแย้งกัน หรือที่เรียกว่าทฤษฎีไดอะเลคติก (Dialectical Theory) ของ ยอร์จ เฮเกิล

^๒ ใน "คำประกาศของคอมมิวนิสต์" กล่าวว่า คอมมิวนิสต์ คือ ลัทธิหรือความเชื่อของเงื่อนไขต่าง ๆ สำหรับสิทธิมนุษยชนของชนชั้นกรรมาชีพ ดู Samuel Moor (มูแปล), Manifesto of the Communist Party by Marx and Engels, (Moscow : Progress Publisher, 1971), p. 71.

^๓ R.N. Carew Hunt, The Theory and Practice of Communism (New York : the Macmillan Co., 1962), p. 16.

(George Hegel) เป็นพื้นฐาน แต่ในขณะที่ เฮเกิล ซึ่งเป็นนักปรัชญาจิตนิยม (Idealism) เห็นว่า พลังของการเปลี่ยนแปลงอยู่นอกเหนือการควบคุมของมนุษย์ มาร์กซซึ่งรับแนวความคิดทางด้านวัตถุนิยมจาก ฟอยบัค (Feuerbach) กลับเห็นว่า การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นถูกกำหนดโดยวัตถุ ด้วยเหตุนี้ในการอธิบายวิวัฒนาการของสังคมมนุษย์ มาร์กซจึงนำเอาทฤษฎีวัตถุนิยมทางด้านการเปลี่ยนแปลง (The Theory of Dialectical Materialism) และทฤษฎีวัตถุนิยมทางประวัติศาสตร์ (The Theory of Historical Materialism) มาผสมผสานกัน ดังที่เขาได้อธิบายไว้ว่าวิวัฒนาการของสังคมมนุษย์จะต้องเป็นไปตามแนวและแบบซึ่งเป็นกฎเกณฑ์อย่างแน่ชัด เนื่องจากเมื่อมนุษย์ทำการผลิตโดยอาศัยปัจจัยในการผลิต (Means of Production) ความสัมพันธ์ในการผลิตของสังคม (Social Relations of Production) ก็จะเกิดขึ้น ความสัมพันธ์ในการผลิตนี้เป็นสิ่งที่กำหนดพื้นฐานทางเศรษฐกิจ (Economic Base) และพื้นฐานทางเศรษฐกิจเป็นสิ่งที่กำหนดสภาวะทางสังคม การเมืองและจิตใจ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง สำนึกของมนุษย์ (Consciousness) เป็นผลสืบเนื่องมาจากความเป็นอยู่ทางสังคมของมนุษย์ (Social Existence) หารู้

นักปรัชญาเมธีสมัยพุทธศตวรรษที่ ๑๘ เป็นพวกจิตนิยม (Idealism) คือ ถือว่าโลกมีผู้สร้างซึ่งอาจจะจะเป็นพระเจ้า วิญญาณ หรือ จิต ผู้สร้างเป็นความจริง (Reality) ถือว่าจิตเป็นใหญ่ วัตถุเป็นรอง ทฤษฎีไดอะเลคติก ของ เฮเกิล อธิบาย ขบวนการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่ว่า ภาวะที่เป็นอยู่เดิม (Thesis) ก่อให้เกิดภาวะตรงกันข้าม (Anti-thesis) ซึ่งมีชัยชนะต่อภาวะที่เป็นอยู่เดิม และแปรสภาพให้เป็นสภาพใหม่ (Synthesis) ไม่ช้าภาวะที่เกิดขึ้นใหม่ก็กลายเป็นภาวะที่เป็นอยู่เดิม (thesis) และก่อให้เกิดขบวนการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนั้นอีก.

เป็นนักปรัชญาวัตถุนิยม (Materialism) ซึ่งถือว่าวัตถุมาก่อน (priori) ส่วนจิตเป็นรอง.

สำนักของมนุษย์ เป็นสิ่งกำหนดความเป็นอยู่ของสังคมตามทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงของนักปรัชญาจิตนิยมไม่^๖

ด้วยเหตุนี้ในทัศนะของมาร์กซ์ และ เองเกิลส์ วิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์เกิดขึ้นจากความขัดแย้งระหว่างชนชั้นอันเนื่องมาจากพื้นฐานทางเศรษฐกิจหรือระบบการผลิต ความขัดแย้งนี้จะทวีความรุนแรงเป็นการต่อสู้ระหว่างชนชั้น (Class struggle) ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระบบสังคมและก่อให้เกิดระบบสังคมใหม่ขึ้น ดังที่มาร์กซ์ และ เองเกิลส์ได้สรุปไว้ใน "คำประกาศของคอมมิวนิสต์" ว่า "ประวัติศาสตร์แห่งสังคมทั้งหลายที่ดำรงมาจนกระทั่งทุกวันนี้ เป็นประวัติศาสตร์แห่งการต่อสู้ทางชนชั้น ... ระหว่างผู้กดขี่กับผู้ถูกกดขี่ซึ่งต่างก็ร่ำงอยู่ในสถานะตรงกันข้ามอันแน่นนอนต่อกันฝ่ายหนึ่ง"^๗ ในหนังสือเรื่อง Critique of Political Economy มาร์กซ์ได้จำแนกรูปแบบของระบบสังคมที่แปรเปลี่ยนไปตามกฎของความขัดแย้งระหว่างชนชั้นตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน และอนาคต โดยเริ่มตั้งแต่ ระบบชุมชนบุพกาล (Primitive System) ระบบทาส (Slave System) ระบบศักดินา (Feudal System) ระบบทุนนิยม (Capitalist System) และระบบสังคมนิยม (Socialist System)

ในการศึกษาสังคมมนุษย์ระบบต่าง ๆ มาร์กซ์ให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อระบบนายทุนซึ่งเขาเห็นว่า เป็นระบบของสังคมในเวลานั้น และจากการศึกษาวิเคราะห์

^๖ Karl Marx, Wage, Labour and Capital (New York : International Publishers, 1933), pp. 28 - 29.

^๗ Samuel Moore, (ผู้แปล), op.cit., p. 13. "The history of all hitherto existing society is the history of class struggles in a word, oppressor and oppessed, stood in constant opposition to one another".

ระบบนายทุนนี้เองเป็นผลให้มาร์กซ์กำหนดทฤษฎีทางเศรษฐกิจขึ้น เป็นผลให้เขามองเห็นความชั่วร้ายของระบบนี้ โดยเหตุที่ว่าชนชั้นกรรมาชีพซึ่งเป็นชนส่วนใหญ่ของสังคมถูกกดขี่รีดนาทาเร้นผลประโยชน์จากชนชั้นนายทุน ด้วยเหตุนี้เขาจึงต้องการล้มเลิกระบบนายทุน โดยให้มีระบบสังคมนิยมซึ่งรัฐเข้ามามีบทบาทมากที่สุดในการควบคุมกิจการสาธารณะและระบบการผลิตของสังคมเพื่อผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ซึ่งมาร์กซ์เชื่อว่าจะทำได้สำเร็จ โดยการที่ชนชั้นกรรมาชีพร่วมมือกันใช้กำลังเข้าล้มล้างรัฐบาลนายทุนหรือที่เรียกว่าการปฏิวัติของชนชั้นกรรมาชีพ (Proletarian Revolution) เพราะชนชั้นนี้ถูกขูดรีดจากฝ่ายนายทุนมากกว่าชนชั้นอื่น และมีความขัดแย้งกับนายทุนอย่างรุนแรงที่สุด เพราะฉะนั้นชนชั้นกรรมาชีพทั่วโลกจะต้องร่วมกันต่อต้านนายทุนและรัฐบาลนายทุนเพื่อนำโลกเข้าสู่ยุคสังคมนิยม ซึ่งเพื่อพัฒนาถึงระดับแล้วก็จะกลายเป็นสังคมนิยมวิเศษในเบื้องสุดท้าย และในยุคคอมมิวนิสต์นั้น ทุกคนจะอยู่ด้วยความสะดวก ไม่มี ความขัดแย้งทางเศรษฐกิจระหว่างกัน รัฐซึ่งมีหน้าที่ปกป้องผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ก็หมดความจำเป็นและสลายตัวไป^{๑๐}

๘. ชญาอนุคม, วิวัฒนาการของมาร์กซิสม์ (พระนคร : เคล็ดไทย, ๒๕๑๖), หน้า ๓๓.

๙. เรื่องเดียวกัน, อ้างจาก Marx and Engels to A. Bebel, W. Liebknecht, W. Bracke and others (Circular letter), London, Sept. 17 - 18, 1879. in Marx and Engels, Selected Works Vol. II p. 440.

๑๐. ชานินทร์ กรัยวิเชียร ลัทธิและวิธีการของคอมมิวนิสต์ (พิมพ์ครั้งที่ ๓, พระนคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่นกรมการปกครอง, ๒๕๑๗), หน้า ๕.

อย่างไรก็ดี แนวความคิดคอมมิวนิสต์หรือมาร์กซิสม์ไม่ได้เป็นผลในทางปฏิบัติ ในชีวิตชีวิตของมาร์กซ์และเอนเงิลส์ บุคคลแรกที่ทำให้ทฤษฎีของมาร์กซ์เป็นความจริง ได้แก่ วี. ไอ. เลนิน (V.I. Lenin) ^{๑๑} ผู้นำในการปฏิวัติล้มล้างราชวงศ์โรมานอฟ แห่งรัสเซียและเปลี่ยนประเทศนั้นเป็นรัฐสังคมนิยมตามความหมายของมาร์กซิสม์ เลนิน ได้อุทิศตนให้กับการตีความทฤษฎีของมาร์กซ์และเอนเงิลส์ตามความคิดเห็นของเขา เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของประเทศรัสเซีย ซึ่งเป็นประเทศกสิกรรมอยู่ภายใต้ระบบศักดินา ประกอบกับได้เกิดแนวความคิดสังคมนิยมประชาธิปไตยซึ่งชี้แนวทางประนีประนอมระหว่าง นายทุนและกรรมกร จากสภาพเช่นนี้ทำให้เลนินเกรงว่าการปฏิวัติจะไม่เกิดขึ้น หรืออาจ กินเวลานาน ถ้าจะรอให้กรรมกรเกิดความสำนึกสังคมนิยม (Socialist Consciousness) และทำการต่อต้านชนชั้นศักดินานายทุนด้วยตนเอง เลนินจึงเน้นในเรื่องการปฏิวัติ มากกว่ามาร์กซ์และเอนเงิลส์ด้วยการชี้ให้เห็นว่า การเข้าแทนที่รัฐนายทุนโดยรัฐ กรรมกรจะเป็นไปไม่ได้ ถ้าปราศจากการปฏิวัติที่รุนแรง ^{๑๒} และการปฏิวัติจะเป็นผล สำเร็จได้ก็ต่อเมื่อมีพรรคคอมมิวนิสต์ (Communist Party) เป็นองค์กรนำสร้าง สำนึกสังคมนิยมในหมู่กรรมกร สมาชิกของพรรคเป็นนักปฏิวัติอาชีพที่มีประสบการณ์ มีความเข้มแข็งและมีระเบียบวินัยเคร่งครัด ซึ่งอาจจะไม่ใช่ชนชั้นกรรมกรแท้ก็ได้ ^{๑๓}

^{๑๑} วลาดีเมียร์ อิลยิช อุลยานอฟ (Vladimir Ilyich Ulyanov Lenin) (พ.ศ. ๒๔๑๓ - ๒๔๖๓) บิดามารดาอาชีพทนาย ครอบครัวยุติธรรมมีเรื่องพิพาทกับการเมือง ตลอดเวลา พี่ชายคนหนึ่งถูกตัดสินประหารชีวิตฐานลอบปลงพระชนม์พระเจ้าซาร์แห่ง รัสเซีย เลนินเป็นนักศึกษากฎหมายรวมทั้งปราศไปรื่องทางเศรษฐกิจและการเมือง สนใจงานของมาร์กซ์ และได้คำนึงการก่อตั้งพรรคบอลเชวิคขึ้นตามแนวทางมาร์กซิสม์ จนสามารถทำการปฏิวัติล้มล้างราชวงศ์โรมานอฟได้เป็นผลสำเร็จใน พ.ศ. ๒๔๖๐.

^{๑๒} V.I. Lenin, the State and Revolution (New York : International Publishers, 1934), p. 20.

^{๑๓} V.I. Lenin, What is To Be Done (New York : International Publishers, 1929), p. 112.

จากการตีความทฤษฎีมาร์กซิสม์เพิ่มเติมตลอดจนการนำมาใช้ในทางปฏิบัติของเลนิน ทำให้นิยมเรียกแนวความคิดสังคมนิยมแบบคอมมิวนิสต์ว่า "ความคิดมาร์กซ์ - เลนิน" และหลังจากการปฏิวัติรัสเซียใน พ.ศ. ๒๔๖๐ แล้ว แนวความคิดนี้ก็แผ่ขยายไปทั่วโลกแข่งขันกับอุดมการเสรีประชาธิปไตย ภายใต้การสนับสนุนของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งโซเวียตรัสเซีย ทั้งในสมัยของเลนิน และ สตาลิน (Stalin) ผู้นำคนต่อมา เนื่องจากตามแนวความคิดมาร์กซ์ - เลนินนั้นการปฏิวัติของชนชั้นกรรมาชีพจะไคล่ผลโดยสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อเป็นการปฏิวัติล้มล้างรัฐบาลศักดินาหรือนายทุนทั่วทั้งโลก ดังนั้นพรรคคอมมิวนิสต์แห่งรัสเซียจึงสนับสนุนให้กรรมกรทั่วโลกลุกฮือขึ้นก่อการจลาจลให้ชนชาติพื้นเมืองในอาณานิคมต่อต้านรัฐบาล และจัดตั้งพรรคคอมมิวนิสต์ในลักษณะเกี่ยวกับพรรคบอลเชวิคขึ้นในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

ตามความเป็นจริงแล้วอาจกล่าวได้ว่า ความพยายามที่จะให้มีการรวมตัวของกรรมกรตามแนวความคิดสังคมนิยมมีมาตั้งแต่สมัยของมาร์กซ์และเอนเงิลส์ โดยมีการประชุมในรูปของสมาคมกรรมกรนานาชาติ หรือ สากลที่ ๑ (International Working Men's Association or the First International) ใน พ.ศ. ๒๔๐๗ - ๒๔๑๘ และสากลที่ ๒ (The Second International) ใน พ.ศ. ๒๔๓๒ - ๒๔๕๗^{๑๕} ต่อมาเมื่อฐานะของรัฐบาลสังคมนิยมรัสเซียมั่นคงขึ้น ในเดือนมีนาคม

^{๑๘} สตาลิน (Stalin) หรือ โจเซฟ วิซซาร์ไอโนวิช จูกาชวิลี (Joseph Vissarionovich Djughashvili) (พ.ศ. ๒๔๒๒ - ๒๔๘๖) เข้าร่วมขบวนการปฏิวัติของพรรคบอลเชวิค ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการกลางของพรรค และดำรงตำแหน่งบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ปราวดา (Pravda) ใน พ.ศ. ๒๔๖๕ เข้าดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรค หลังจากเลนินถึงแก่กรรม ใน พ.ศ. ๒๔๖๗ สตาลินก็ได้เป็นผู้นำรัสเซียคนต่อมา.

^{๑๕} ดูรายละเอียดของสมาคมกรรมกรนานาชาติทั้งสองครั้ง ใน ภูมิรัตน ทักษาคิพงค์, กบฏขึ้นบ่อนทำลายของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (วิทยานิพนธ์แผนกวิชาการต่างประเทศและการทูต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. ๒๕๑๐), หน้า ๖๘ - ๗๔.

พ.ศ. ๒๔๖๒ เลนินได้เปิดการประชุมคอมมิวนิสต์นานาชาติขึ้นที่กรุงมอสโก เรียกว่า สากลที่ ๓ หรือ ที่รู้จักกันทั่วโลกในนามโคมินเทิร์น (The Third International of Comintern พ.ศ. ๒๔๖๒ - ๒๔๘๖) ในการตั้งองค์การขึ้นแทนสากลที่ ๒ นั้น เลนิน มีความมุ่งหมายที่จะก่อการปฏิวัติจรจลในประเทศต่าง ๆ ด้วยความร่วมมือของ คอมมิวนิสต์นานาชาติต่อไป โดยต้องการให้พรรคคอมมิวนิสต์รัสเซียมีอำนาจควบคุม องค์การคอมมิวนิสต์สากล ข้อที่น่าสังเกตุก็คือองค์การโคมินเทิร์นเป็นองค์การคอมมิวนิสต์สากลที่แท้จริงแห่งแรกเพราะมีเฉพาะพวกคอมมิวนิสต์เท่านั้น ในขณะที่องค์การ สากลที่ ๑ และ ๒ เป็นการประชุมร่วมระหว่างพวกสังคมนิยมประชาธิปไตยและ คอมมิวนิสต์^{๑๖} สำหรับวัตถุประสงค์ของโคมินเทิร์นซึ่งประกาศในการประชุมครั้งที่ ๑ ก็คือ "...คำเนิการต่อสู้กับจักรกลต่าง ๆ ของรัฐที่ไม่ใช่คอมมิวนิสต์หรือรัฐนายทุน อย่างเต็มที่ และให้บรรดาคอมมิวนิสต์นานาชาติร่วมมือกันกระทำกันอย่างพร้อมเพรียง เพื่อแผ่อาณาเขตแห่งการปฏิวัติของชนชั้นกรรมาชีพให้กว้างขวางออกไปให้มากที่สุด ..."

โดยนัยดังกล่าวมาแล้ว แนวความคิดสังคมนิยมแบบคอมมิวนิสต์ หรือที่เรียก อีกชื่อหนึ่งว่า "แนวความคิดมาร์กซ์ - เลนิน" ซึ่งเริ่มต้นขึ้นในกลางพุทธศตวรรษที่ ๒๔ และ ถูกนำมาใช้เป็นอุดมการณ์ ในการปฏิวัติประเทศรัสเซียในกลางพุทธศตวรรษที่ ๒๕ ก็ได้ เริ่มแผ่ขยายอิทธิพลในวงกว้างมากขึ้น เพื่อสนับสนุนให้เกิดการปฏิวัติของชนชั้นกรรมาชีพ ทั่วโลกตามหลักการของลัทธิมาร์กซิสม์ โดยมีพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศรัสเซียให้ความ สนับสนุนผ่านองค์การโคมินเทิร์น การแผ่ขยายของแนวความคิดสังคมนิยมแบบคอมมิวนิสต์นี้ เป็นผลให้รัฐบาลของประเทศที่มีการปกครองในระบอบอื่นทั้งในระบอบเสรีนิยมประชาธิปไตย และระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ต้องพยายามหาวิธีการป้องกันเพื่อรักษาเสถียรภาพของรัฐบาล ในระบอบการปกครองแบบเดิม

^{๑๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๔.

^{๑๗} เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

๒. การแผ่ขยายของแนวความคิดสังคมนิยมคอมมิวนิสต์เข้ามาในประเทศไทย

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ ๑ ว่า ผลกระทบกระเทือนจากการปฏิวัติของฝ่ายคอมมิวนิสต์ในรัสเซียต่อประเทศไทยในระยะแรกเป็นไปอย่างจำกัด กล่าวคือไม่ปรากฏหลักฐานว่า ได้ก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวตามแนวความคิดมาร์กซิสม์ในหมู่กรรมกรหรือชาวนาแต่ประการใด อย่างไรก็ตามความสำเร็จของฝ่ายคอมมิวนิสต์รัสเซียในการล้มล้างระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ทำให้ผู้นำของประเทศไทยในขณะนั้น ซึ่งได้แก่ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ตระหนักถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้นต่อเสถียรภาพของราชบัลลังก์และระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ จากการแผ่ขยายของแนวความคิดนี้ และได้พยายามหาวิธีการป้องกันตั้งแต่ระยะเริ่มต้น

การเผยแพร่แนวความคิดมาร์กซิสม์เข้ามาในประเทศไทยได้ปรากฏหลักฐานแน่ชัดในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว^{๒๘} ซึ่งอาจจะแบ่งการนำเข้ามาได้ ๓ ทางคือ จากการเคลื่อนไหวทางการเมืองในจีน การเคลื่อนไหวเพื่อกู้อิสรภาพของขบวนการชาตินิยมเวียดนาม และการเคลื่อนไหวเพื่อเผยแพร่แนวความคิดมาร์กซิสม์จากองค์การคอมินเทิร์น ภายใต้การสนับสนุนของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยโดยตรง

๒.๑ เหตุการณ์ทางการเมืองในประเทศจีนอันเป็นผลให้เกิดการแผ่ขยายแนวความคิดสังคมนิยมแบบคอมมิวนิสต์เข้ามาในประเทศไทย

ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๓๗ คร.ซุนยัตเซ็น (Sun - Yat - Sen) ได้เป็นผู้นำจัดตั้งพรรคก๊กมินตั๋งขึ้นเพื่อทำการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงการปกครองของจีนจากรบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เป็นระบอบประชาธิปไตยแบบสาธารณรัฐ และสามารถโค่นล้มราชวงศ์แมนจูได้สำเร็จใน พ.ศ. ๒๔๕๔

^{๒๘} จากเอกสารส่วนราชการของกรมราชเลขาธิการในรัชสมัยนั้น ปัจจุบันเก็บไว้ที่กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร.

แต่ต่อมาเหตุการณ์กลับยุ่งยากขึ้นอีกเนื่องจากยวนซีไซ ซึ่งได้รับตำแหน่งประธานาธิบดีคนแรกของสาธารณรัฐจีนพยายามที่จะตั้งตนเป็นกษัตริย์ในระหว่างนั้น ชาวจีนซึ่งเลื่อมใสในแนวความคิดมาร์กซิสต์ ได้รวมกันจัดตั้งพรรคคอมมิวนิสต์จีนขึ้นในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๔ โดยการสนับสนุนของสหภาพโซเวียตรัสเซียและองค์การโคมิินเทิร์น และในขณะที่ คร.ซุนยัตเซ็นลี้ภัยการเมืองอยู่ในเซี่ยงไฮ้ เขาได้มีโอกาสพบปะเจรจากับนักการทูตรัสเซีย ชื่อ อคคอล์ฟ จอฟเฟ (Adolf Joffe) เพื่อความร่วมมือระหว่างพรรคก๊กมินตั๋งกับพรรคคอมมิวนิสต์จีน แม้ว่า คร.ซุนยัตเซ็นไม่เลื่อมใสลัทธิคอมมิวนิสต์ แต่ต้องการความช่วยเหลือจากรัสเซียในการรวมชาติ จึงยอมรับข้อเสนอของนายจอฟเฟ โดยยินยอมให้สมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์จีนเข้าเป็นสมาชิกของพรรคก๊กมินตั๋งเป็นรายบุคคลได้^{๑๘}

ในเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๔๖๖ ไมเคิล โบโรดิน (Michael Borodin) ผู้เชี่ยวชาญพิเศษของพรรคคอมมิวนิสต์รัสเซียได้เดินทางมายังกวางตุ้ง เพื่อช่วยเหลือพรรคก๊กมินตั๋งปรับปรุงองค์การของพรรคให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น แต่ในขณะที่เดียวกันโบโรดินได้ดำเนินการ จนสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์จีนเข้าไปมีอิทธิพลในพรรคก๊กมินตั๋งของ คร.ซุนยัตเซ็นอย่างลับ ๆ^{๒๐}

ในวันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๒ คร.ซุนยัตเซ็นถึงแก่กรรม สมาชิกพรรคก๊กมินตั๋งฝ่ายขวาภายใต้การนำของเจียงไคเช็ค (Chiang Kai - Shek) เริ่มขัดแย้งกับสมาชิกฝ่ายซ้ายอย่างรุนแรง พรรคก๊กมินตั๋งได้ส่งตัวโบโรดินและคณะที่ปรึกษาชาวรัสเซียกลับประเทศ ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๐ เพราะทางรัฐบาลจีนที่ปักกิ่งจับเอกสารลับเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัสเซียและจีนคอมมิวนิสต์ในอันที่จะปฏิวัติประเทศจีนให้เป็นคอมมิวนิสต์ ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๗๑ เจียงไคเช็คสามารถ

๑๘

Claude A. Buss, Asia in the Modern World (New York : The Macmillan, 1964), p. 271.

๒๐

Ibid., p. 272.

ปรามปรามขุนศึกทั้งหลายซึ่งแยกตัว เป็นอิสระอยู่ทางภาคเหนือได้สำเร็จ จึงมีโอกาสหัน
มาปรามปรามพวกจีนคอมมิวนิสต์ซึ่งปฏิบัติงานเป็นหย่อม ๆ ภายใต้อำนาจต่าง ๆ กันที่เข้มแข็ง
ที่สุดคือ เหมาเจ๋อตุง (พ.ศ. ๒๔๓๖ - ๒๕๑๕)^{๒๑} และ จูเตอะ (พ.ศ. ๒๔๒๘ -
๒๕๑๕) สงครามกลางเมืองระหว่างก๊กมินตั๋งและคอมมิวนิสต์ก็ยุติมาจนหลังสงคราม
โลกครั้งที่ ๒ จึงสงบลง

การที่รัฐบาลก๊กมินตั๋งดำเนินการปรามปรามฝ่ายคอมมิวนิสต์อย่างเข้มแข็งใน
ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๗๐ - ๒๔๗๒ ทำให้แนวความคิดมาร์กซิสต์แพร่หลายเข้ามาใน
ประเทศไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ เนื่องจากสาเหตุสองประการคือ
ประการแรก สมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์จีนจำนวนมากได้หนีภัยจากการกวาดล้างทาง
การเมืองออกนอกประเทศ รวมทั้งนักศึกษาชาวจีนบางส่วนซึ่งเดินทางไปศึกษาในประเทศ
ตะวันตกและเลื่อมใสในลัทธิคอมมิวนิสต์ เดินทางกลับประเทศไม่ได้ ได้หลบหนีเข้ามา
ประเทศไทย และได้สมทบกันดำเนินงานตามอุดมการณ์เพื่อผลทางการเมืองในประเทศจีน
ต่อไป ประการต่อมาคือ พรรคก๊กมินตั๋งและพรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศจีนต่างแข่งขัน
กันหากำลังสนับสนุนจากคนจีนโพ้นทะเลรวมทั้งในประเทศไทยด้วย สมาชิกพรรคคอม-
มิวนิสต์แห่งประเทศไทยได้เข้ามาเผยแพร่ลัทธิในหมู่นักจีนในประเทศไทย ก่อนหน้าที่พรรค

^{๒๑} เหมาเจ๋อตุง เป็นลูกชาวนาฐานะปานกลางแถบมณฑลยูนนาน สำเร็จ
การศึกษามาจากโรงเรียนฝึกหัดครูประจำมณฑลยูนนานแล้วทำงานเป็นผู้ช่วยของหลี่ต้าเจา
บรรณารักษ์ของสมาคมมหาวิทยาลัยปักกิ่ง ซึ่งเป็นผู้นำความคิดลัทธิมาร์กซิสต์เข้ามาเผยแพร่
ในประเทศจีน เหมาเจ๋อตุงเดินทางกลับไปอยู่ยูนนานใน พ.ศ. ๒๔๖๒ และได้จัดตั้งกลุ่ม
ศึกษาลัทธิมาร์กซิสต์ขึ้น ใน พ.ศ. ๒๔๖๔ เมื่อมีการจัดตั้งพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย
ขึ้น เขาได้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรคสาขายูนนานและทำการเคลื่อนไหวในหมู่
กรรมกรของมณฑลนั้น ใน พ.ศ. ๒๔๗๐ เมื่อเจียงไคเช็คจัดการปรามปรามฝ่ายคอม-
มิวนิสต์ เหมาได้นำกำลังหนีมาพำนักที่ภูเขาจิ่งกังซานและได้ร่วมมือกับจูเตอะซึ่งเป็นหัวหน้า
คอมมิวนิสต์อีกผู้หนึ่ง ทำให้จิ่งกังซานเป็นฐานที่มั่นปฏิวัติในชนบทแห่งแรก รวมทั้งจัดตั้ง
กองทัพแดงซึ่งต่อมากลายเป็นกองทัพปลดแอกประชาชนจีน.

ก๊กมินตั๋งและพรรคคอมมิวนิสต์จะแตกแยกกันนั้น สมาชิกของพรรคคอมมิวนิสต์ก็ได้ถูกส่งตัวเข้ามาในประเทศไทยเพื่อทำงานให้กับพรรคก๊กมินตั๋งโดยการโฆษณาหาสมาชิกเพื่อสนับสนุนการรวมชาติจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบรรดากรรมกรชาวจีนตามท่าเรือ โรงสี โรงเลื่อย เหมืองแร่ สวนยาง และ ครูฝึกเรียนในโรงเรียนจีน ต่อมาเมื่อพรรคก๊กมินตั๋งและพรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศจีนแตกแยกกัน สมาชิกของทั้งสองฝ่ายในไทยจึงกลายเป็นศัตรูกัน ต่างฝ่ายพยายามสร้างฐานกำลังขึ้นในกลุ่มที่คนมีอิทธิพลอยู่ก่อนเพื่อหาสมาชิกและทุนสนับสนุนการต่อสู้ในประเทศจีน^{๒๒} ภัยเหตุนี้สมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยทั้งที่เข้ามาในเมืองไทยก่อนรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว กล่าวคือ ก่อนการแตกแยกกับก๊กมินตั๋งและที่เข้ามาภายหลังตลอดรัชสมัยนี้ จึงได้ร่วมมือกันทำการเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อเผยแพร่ลัทธิของคนในหมู่คนจีนอย่างจริงจังต่อไป

๒.๒ การแผ่ขยายแนวความคิดสังคมนิยมคอมมิวนิสต์เข้ามาในประเทศไทยโดยขบวนการชาตินิยมเวียคนาม

ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นต้นไป จนถึงสงครามโลกครั้งที่สอง เป็นระยะที่ขบวนการชาตินิยม (Nationalist Movement) ในอาณานิคมของประเทศตะวันตกแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กำลังทำการเคลื่อนไหวเพื่อกู้อิสรภาพ ขบวนการชาตินิยมเหล่านี้บางกลุ่มยึดถือแนวความคิดมาร์กซิสต์เป็นหลักในการดำเนินการควบคู่กันไปด้วย ทั้งนี้่าจะมีเหตุผลสำคัญมาจากการที่แนวความคิดมาร์กซิสต์มีหลักการที่สอดคล้องกับลัทธิชาตินิยมในแง่ของการต่อต้านจักรวรรดินิยม โดยเฉพาะจากการวิเคราะห์ของเลนินในข้อเขียนเรื่อง จักรวรรดินิยม : พัฒนาการขั้นสูงสุดของระบบทุนนิยม (Imperialism : the Highest State of Capitalism) เลนินได้อธิบายถึงปัจจัยที่ทำให้ระบบทุนนิยมยังคงยืดเวลาของความหายนะตามทฤษฎีของมาร์กซ์ออกไปได้อีกชั่วระยะเวลาหนึ่ง ว่าเป็นเพราะประเทศทุนนิยมที่เป็นมหาอำนาจ

^{๒๒} สายหยุด เกิดผล และ สมชัย รั้ววิจิตร, อนาคตของไทย (พระนคร : กรุงเทพมหานครพิมพ์, ๒๕๑๔), หน้า ๔๕.

ได้แสวงหาอาณานิคมเพื่อรับเอาวัตถุดิบและระบายสินค้าอุตสาหกรรมที่เหลือจำหน่ายในประเทศ ภัยเหตุนี้ระบบทุนนิยมจึงยังคงอยู่ได้โดยการกดขี่ขูดรีดพลเมืองของประเทศอาณานิคม^{๒๓} จากแนวความคิดเช่นนี้ทำให้ขบวนการชาตินิยมสามารถอธิบายถึงเหตุผลที่จะต้องต่อต้านจักรวรรดินิยมและหาทางกู้เอกราชกลับคืนมา ในบรรดาขบวนการชาตินิยมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ยึดถือแนวทางของมาร์กซ์ - เลนินนี้ ขบวนการที่มีความเข้มแข็งที่สุดขบวนการหนึ่ง คือขบวนการชาตินิยมเวียดนามภายใต้การนำของโฮจิมินห์ (Ho Chi Minh)

อย่างไรก็ตาม นับตั้งแต่ปลาย พ.ศ. ๒๔๖๘ ขบวนการของโฮจิมินห์ได้ถูกฝรั่งเศสปราบปรามอย่างหนักในอินโดจีน และเริ่มเข้ามาเคลื่อนไหวในกลุ่มชาวนวน

^{๒๓}

Frank N. Trager, (ed.), Marxism in S.E. Asia

(California : Stanford University Press, 1965), p.7.

^{๒๔}

โฮจิมินห์ (พ.ศ. ๒๔๓๓ - ๒๕๑๒) เป็นบุตรข้าราชการชาวเวียดนามเคิม เป็นกลาสีเรือเดินสมุทรและเคยไปศึกษา ณ ประเทศฝรั่งเศส ต่อมาได้ไปพำนักอยู่ในอังกฤษ และก่อตั้งสมาคมลับเรียกว่า "สมาคมกรรมกรโพ้นทะเล" เพื่อต่อต้านประเทศที่มีอาณานิคม พ.ศ. ๒๔๖๖ ได้เข้าร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย และเดินทางไปมอสโคว์ จัดตั้งคณะชนบทหนุ่มชวน พ.ศ. ๒๔๗๑ ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินการของโคมินเทิร์นในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเคยเข้ามาพำนักในประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๗๓ เป็นผู้แทนของพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีน ถูกจับและจำคุกฐานกบฏที่ฮ่องกง ใน พ.ศ. ๒๔๗๓ - ๒๔๗๖.

ในประเทศไทย^{๒๕} และใน พ.ศ. ๒๔๗๒ โยจิมินท์ได้เดินทางเข้ามาทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยในฐานะผู้แทนของโคมินเทิร์นประจำเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และไค้สนับสนุนให้มีการจัดตั้งองค์การพี่น้องชาวเวียดนามแห่งสยาม (The Annamite Fraternity of Siam) หรือ (Hoi Than Ai Nquoi Annam O Xiern)^{๒๖} ขึ้น เพื่อหากำลังสมาชิกและทุนทรัพย์สนับสนุนขบวนการกู้ชาติเวียดนาม ตลอดจนเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ ปรากฏว่าชาวญวนอพยพในประเทศไทยจำนวนมากได้ให้ความสนับสนุนเข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์กรนี้ จากหลักฐานของทางราชการปรากฏว่า องค์การของขบวนการกู้ชาติเวียดนามได้จัดส่งชาวญวนในไทยไปศึกษาลัทธิคอมมิวนิสต์ในประเทศจีน เพื่อจะได้เป็นกำลังสนับสนุนขบวนการต่อไป^{๒๗}

^{๒๕} มีชาวญวนอพยพเข้ามาในไทยหลายรุ่นด้วยกัน ในรัชสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรีและพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ในระหว่าง พ.ศ. ๒๓๒๐ - ๒๓๓๐ ชาวญวนได้อพยพหนีภัยสงครามกลางเมืองเข้ามาเป็นจำนวนมาก โดยมีเมืองเชียงสือเป็นหัวหน้าคณะต่อมาในสมัยจักรวรรดิมินมาง (Minh Mang) (พ.ศ. ๒๓๖๓ - ๒๓๘๔) มีการกวาดล้างชาวญวนที่นับถือศาสนาคริสต์บางกลุ่มจึงได้อพยพอยู่ในประเทศไทย ต่อมายังมีพวกที่ต่อต้านฝรั่งเศสอพยพเข้ามา ชาวญวนอพยพในไทยมักจะอยู่กันเป็นกลุ่มก้อนในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออกและในกรุงเทพฯมีประมาณ ๓ หมื่นคน ดูรายละเอียดใน Peter A. Poole, The Vietnamese in Thailand (New York : Cornell University Press, 1970).

^{๒๖} Milton Sacks, "Marxism in Viet Nam", in Frank N. Trager, op.cit., p. 123.

^{๒๗} กจช. ร.๗ ม.๒๑/๕ เนรเทศญวน (สำเนา) หนังสือฉบับที่ ๑๒๑/๓๑๒๑ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๔๗๔ ของพระยาไพศาลศิลปศาสตร์ ปลัดทูลฉลองมหาดไทย ถึงเจ้าพระยามหิธร ราชเลขาธิการ อ้างรายงานของอธิบดีกรมตำรวจ และหนังสือมหาอำมาตย์ตรีพระยาจาตุสณยบดี รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๕ ถึงนายกรัฐมนตรี อ้างคำให้การของนายโห่งชินกวก ใน สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี มีเนื้อเรื่องว่า นายเปรมหรือบิดลัทธิคอมมิวนิสต์

๒.๓ การแผ่ขยายแนวความคิดสังคมนิยมแบบคอมมิวนิสต์เข้ามาในไทยจากการเคลื่อนไหวขององค์การโคมินเทิร์น

คงได้กล่าวมาแล้วว่า การเคลื่อนไหวทางการเมืองของคอมมิวนิสต์จีนและเวียคนามในประเทศไทยได้รับการสนับสนุนจากองค์การโคมินเทิร์น ทั้งนี้เป็นไปโดยผ่านสาขาของโคมินเทิร์นสำหรับภาคตะวันออกไกล หรือที่เรียกว่า The Communist For Eastern Bureau ซึ่งมีสำนักงานอยู่ที่เซี่ยงไฮ้ เป็นศูนย์กลางปฏิบัติงานของคอมมิวนิสต์ในเอเชียตะวันออกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตั้งขึ้นใน พ.ศ. ๒๔๖๕^{๒๔}

ในบางครั้งปรากฏหลักฐานที่น่าเชื่อได้ว่าองค์การโคมินเทิร์นได้ส่งสมาชิกชาวยุโรปเข้ามาดำเนินการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ในไทยโดยตรง ดังเช่น ในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๐ พระองค์เจ้าจรูญศักดิ์กัศักรราชทูตไทยประจำกรุงปารีสได้รับรายงานข่าวว่าองค์การโคมินเทิร์นได้ส่งสมาชิกสัญชาติอังกฤษซึ่งใช้ชื่อว่า "เอ็ดเวิร์ด สลาเตอร์ (Edward Slater) มาดำเนินการในไทย อินโดจีน อินเดียน และหมู่เกาะอินเดียนตะวันออก นอกจากนี้พระองค์เจ้าจรูญศักดิ์ก็ยังได้หลักฐานเป็นจดหมายภาษาฝรั่งเศสจากแผนกตะวันออกไกลขององค์การโคมินเทิร์น ณ กรุงมอสโคว์ ถึงสำนักงานคอมมิวนิสต์สากล ณ กรุงปารีสหลายฉบับ มีใจความโดยสรุปว่า ในการประชุมของคณะกรรมการบริหารเมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๗๐ ผู้แทนพรรคคอมมิวนิสต์จีนได้แถลงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของฝ่ายคอมมิวนิสต์ในประเทศสยาม อินโดจีน อินเดียน ได้ชี้ให้เห็นช่องทางที่จะเกิดการปฏิวัติในประเทศเหล่านี้โดยความช่วยเหลือจากองค์การคอมมิวนิสต์สากลและพรรคคอมมิวนิสต์จีน ในที่สุดที่ประชุมลงมติเห็นควรให้ประเทศสยามและคาบสมุทรมอินโดจีนเป็นฐานปฏิบัติการสำหรับการเคลื่อนไหวที่จะแผ่ขยายเข้าไปในอินเดียน และหมู่เกาะอินเดียนตะวันออก ด้วยเหตุนี้จึงส่ง นาย "เอ็ดเวิร์ด สลาเตอร์" ซึ่งเป็นสมาชิกที่มีประสบการณ์และความสามารถเข้ามาขึ้นนำ

^{๒๔} ธานีทร ทรัพย์วิเชียร, การใช้กฎหมายป้องกันคอมมิวนิสต์ (พิมพ์ครั้งที่ ๕, พระนคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๑๗), หน้า ๒๒๑.

การปฏิวัติคอมมิวนิสต์ในประเทศเหล่านี้^{๒๕}

ข้อที่น่าสังเกตุก็คือ ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่า เอกสารที่พระองค์เจ้าจรูญศักดิ์ทรงได้รับนั้นเป็นเอกสารจริงหรือได้รับการปลอมแปลงขึ้น ฝ่ายรัฐบาลไทยก็ไม่แน่ใจในเรื่องนี้^{๓๐} นอกจากนั้นรัฐบาลอังกฤษซึ่งได้รับการขอร้องจากฝ่ายไทยให้ช่วยสืบหาในสิงคโปร์ก็ไม่สามารถค้นพบตัวแทนจากคอมินเทิร์นดังกล่าว^{๓๑} อย่างไรก็ตามก็ไม่อาจจะสรุปได้ว่าข่าวนี้นี้ไม่มีมูลเสียทีเดียว เนื่องจากหลักฐานบางอย่างสอดคล้องกับข้อเท็จจริงอย่างน่าสังเกตุ ดังเช่น ข่าวที่ว่า นาย "สลาเตอร์" เดินทางถึงสิงคโปร์แล้วและยังไม่เข้ามาในไทยทันที แต่ให้ชาวจีนในไทยไปหาเพื่อรายงานสถานการณ์ทั่วไป จากการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ปรากฏว่า มีชาวจีนชื่อและที่อยู่นั้นเดินทางออกจากประเทศไทยในวันเวลาที่กำหนดไว้^{๓๒} ยิ่งกว่านั้นในเวลาต่อมาเจ้าหน้าที่ที่ส่งขลารายงานว่ามี

^{๒๕} หนังสือคัดต่อจากสำนักเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์สากลแผนกตะวันออกไกล ถึงสำนักงานคอมมิวนิสต์สากล ณ กรุงปารีส ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๐ (ภาษาฝรั่งเศส) กระจายละเอียดใน Great Britain Foreign Office, F. 3881/2987/40, Urgent - Secret, April 19, 1927, Waterlow to Chamberlain.

^{๓๐} ทูตอังกฤษบันทึกไว้ว่า "The Siamese Government appear to have an open mind" Great Britain Foreign Office, F. 3881/2987/40, Urgent - Secret, April 19, 1927, Waterlow to Chamberlain. ทูตอังกฤษก็แสดงความสงสัยว่าพระองค์เจ้าจรูญศักดิ์จะถูกผู้ส่งข่าวปลอมเอกสาร.

^{๓๑} Great Britain Foreign Office, F. 5828/2987/40, May 23, 1927 Waterlow to Chamberlain, Secret.

^{๓๒} เรื่องเดิม.

ชาวตะวันตกลักษณะคล้ายนายสลาเตอร์ตามรูปถ่ายที่ได้ไ้ไว้ซึ่งรถไฟจากมาเลเชียพร้อม
กับลูกครึ่งจีนเกิดในไทย แต่เมื่อมาถึงกรุงเทพฯปรากฏว่าชาวตะวันตกคนนั้นหายไป
ชาวสุกท้ายที่ได้ทราบเกี่ยวกับตัวแทนจากคอมินเทิร์นผู้นี้ก็คือ มีคำสั่งจากองค์การให้
"สลาเตอร์" ติดต่อกับคณะกรรมการทางการทหารของรัสเซีย (Russian
Military Mission) ซึ่งมาศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการทหารในประเทศจีนตอนใต้
อินโดจีน ไทย และสิงคโปร์^{๓๓}

อย่างไรก็ดีไม่ว่าชาวเกี่ยวกับ นาย "สลาเตอร์" จะเป็นจริงหรือไม่ แต่ก็
อาจพอจะสรุปได้ว่าบทบาทขององค์การ คอมินเทิร์น เกี่ยวกับการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์
ในประเทศไทยเป็นไปในทางอ้อมมากกว่าในทางตรง กล่าวคือคอมินเทิร์นใช้วิธีการให้
ความสนับสนุนชาวจีนและญวนที่เป็นคอมมิวนิสต์ให้ดำเนินงานในประเทศไทยมากกว่าที่จะ
ส่งสมาชิกของคอมินเทิร์นเข้ามาปฏิบัติภารกิจเอง

๓. กิจกรรมของคอมมิวนิสต์ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

จากเอกสารที่ทางราชการยึดได้จากผู้ต้องหาคอมมิวนิสต์อาจพิจารณาถึง
วัตถุประสงค์ การจัดตั้งองค์กรตลอดจนการดำเนินงานของผู้ที่นิยมแนวความคิดมาร์กซิสม์
ในระยะแรกเริ่มได้อย่างกว้าง ๆ และเนื่องจากกิจกรรมของชาวจีนและชาวญวนซึ่งเป็น

^{๓๓}

Great Britain Foreign Office, F. 6520/2987/40, June

คอมมิวนิสต์มีความคล้ายคลึงกัน รวมทั้งมีความสัมพันธ์และประสานงานกันในบางครั้ง จึงจะกล่าวรวมกันไป ส่วนในเรื่องคอมมิวนิสต์ทั้งสองกลุ่มค่า เนินการแตกต่างกัน เช่น ในส่วนที่เกี่ยวกับชาตินิยมก็จะแยกกล่าวในแต่ละกรณี

๓.๑ วัตถุประสงค์

การเคลื่อนไหวของผู้นิยมแนวความคิดสังคมนิยมแบบคอมมิวนิสต์หรือ มาร์กซิสม์ในประเทศไทยในระยะเริ่มแรกนี้ เป็นไปเพื่อจุดมุ่งหมายสำคัญ ๓ ประการ คือ

ประการแรก เพื่อหากำลังคนและทุนทรัพย์สำหรับสนับสนุนการต่อสู้ทางการเมืองในประเทศจีนและเวียดนาม จะเห็นได้ว่าการเผยแพร่แนวความคิดมาร์กซิสม์ในประเทศไทยในระยะแรกนี้มีขอบเขตจำกัดในกลุ่มชาวจีนและชาวญวน เป็นส่วนใหญ่ ปรากฏหลักฐานว่ามีคนไทยเข้าร่วมด้วยน้อยมาก และคนไทยที่เข้าร่วมก็มักจะเป็นลูกครึ่งของสองชนชาตินี้ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะจีนคอมมิวนิสต์นั้น วัตถุประสงค์เบื้องต้นของการ

^{๓๔} จากคำให้การของนายโหวงซิ่นก๊วก ชาวญวนผู้ต้องหาคอมมิวนิสต์ที่จับได้ หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง บอกว่าได้รับเลือกเป็นเลขานุการกองอำนวยการพรรคคอมมิวนิสต์ที่กรุงเทพฯ และในเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๔ ได้ให้การต้อนรับนายตรวจ ชาววางคั้งและชาวญู๋มุ่น ๒ คน จากสาขาในสิงคโปร์ซึ่งได้เดินทางเข้ามาเพื่อพิจารณาฐานะพรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยจากหลักฐานนี้แสดงให้เห็นว่าพรรคคอมมิวนิสต์จีนและญวนมีความสัมพันธ์กัน ดู เอกสารของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ ๖/๑๐๕ ผู้มีชื่อต้องหาว่าเผยแพร่หรือนิยมลัทธิคอมมิวนิสต์ หนังสือมหาอำมาตย์ตรี พระยาจำแสนยบดี รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๕ ถึงนายกรัฐมนตรี นายปุนเส่า และ ห่วงเอง ผู้ต้องหาคอมมิวนิสต์สารภาพว่า ในเดือนเมษายน ๒๔๙๓ ได้เดินทางออกจากประเทศสยามไปยังประเทศจีน เพื่อรับคำสั่งจากคณะอำนวยการกลางของคอมมิวนิสต์ในเรื่องที่จะทำการยุยงส่งเสริมทั้งในไทยและอินโดจีน เอกสารที่พบเป็นชนิดเดียวกับที่คอมมิวนิสต์ส่งถึงกันในวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๔๙๓.

เคลื่อนไหวทางการเมืองในประเทศไทยก็คือ เพื่อแข่งขันกับพรรคก๊กมินตั๋งในการ
หากำลังสนับสนุนการต่อสู้ในประเทศจีน และสำหรับญวนคอมมิวนิสต์ก็มีวัตถุประสงค์
หลักคือปลูกฝังความรู้สึกชาตินิยมให้ชาวญวนอพยพรวมกำลังสนับสนุนขบวนการกู้ชาติ
เมื่อพิจารณาแล้วอาจกล่าวได้ว่าระยะแรกของการเคลื่อนไหวตามแนวความคิด
มาร์กซิสม์ในประเทศไทยนี้เป็นไปเพื่อผลทางการเมืองภายนอกประเทศเป็นการสำคัญ

ประการที่สอง คอมมิวนิสต์ต้องการประเทศไทยเป็นฐานปฏิบัติการที่เป็น
กลาง (neutral base) เพื่อดำเนินการบ่อนทำลายในอาณานิคมของมหาอำนาจตะวันตก
สามแห่งซึ่งอยู่ใกล้เคียงกับไทย ได้แก่ พม่าและอินเดียนทางตะวันตก อินโดจีนของ
ฝรั่งเศสทางตะวันออก และหมู่เกาะอินเดียนทางตะวันออกของเนเธอร์แลนด์ทางใต้
กรมหมื่นเทววงศ์วโรปathy เสนาบดีต่างประเทศของไทยในขณะนั้นทรงวิเคราะห์จุด
มุ่งหมายของคอมมิวนิสต์โดยทรงอ้างหลักฐานจากรายงานที่ได้รับจากสถานทูตไทยใน
กรุงปารีส ซึ่งชี้ให้เห็นว่าองค์การคอมมิวนิสต์สากลหรือโคมิเนเทิร์นเห็นความจำเป็นที่
จะต้องเพิ่มกิจกรรมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และมีศูนย์กลางเพื่อการดำเนินงาน
กรมหมื่นเทววงศ์วโรปathy ทรงพระดำริว่า การที่โคมิเนเทิร์นเลือกไทยเป็นจุดศูนย์กลาง
เพราะคาดหวังว่าจะดำเนินการได้สะดวกกว่าในอาณานิคมแห่งใดแห่งหนึ่งของตะวันตก
ซึ่งมีระบบการปราบปรามคอมมิวนิสต์อย่างเข้มงวดกว่าประเทศไทย^{๓๕}

ส่วนขบวนการกู้ชาติเวียดนามนั้นวัตถุประสงค์หลักคือการกู้ชาติ เมื่อมาดำเนิน
งานส่องสมกำลังคนและกำลังทรัพย์ในประเทศไทยก็ย่อมจะทำได้สะดวกกว่าในประเทศ
ของตน เพราะห่างไกลจากอำนาจการปราบปรามของฝรั่งเศส ปรากฏว่าใน
พ.ศ. ๒๔๗๔ - พ.ศ. ๒๔๗๖ ขบวนการกู้ชาติเวียดนามได้ย้ายสำนักงานใหญ่เข้ามาตั้ง
อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยอย่างลับ ๆ เป็นการชั่วคราวเพื่อความสะดวก
ในการปฏิบัติงาน^{๓๖}

^{๓๕}

United States, Department of State, Despatches from
Siam, May 14, 1927, Greene to the Secretary of State.

^{๓๖}

สายหยุด เกิดผล และ สมชัย วัณวิจิตร, อนาคตของไทย (พระนคร :
กรุงสยามการพิมพ์, ๒๕๑๔), หน้า ๒๕.

ประการที่สาม การเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยมีจุดมุ่งหมายที่จะปลุกปั่นให้ชนชั้นกรรมาชีพทั้งชนกลุ่มน้อยและชาวไทยร่วมกันปฏิบัติของชนชั้นกรรมาชีพต่อต้านจักรวรรดินิยมและชนชั้นศักดินานายทุนตามอุดมการณ์มาร์กซ์ - เลนิน แม้ว่าการดำเนินงานในระยะแรกจะ เป็นไปเพื่อประโยชน์ของการต่อสู้ทางการเมืองในประเทศจีน และเวียตนามดังที่กล่าวมาแล้ว เป็นสำคัญ แต่จากเอกสารที่ยึดได้จากผู้ต้องหาคอมมิวนิสต์ แสดงให้เห็นว่า ขณะเดียวกับที่เรียกร้องให้ชาวจีนหรือชาวญวนในประเทศไทยรวมกำลังกัน เพื่อต่อสู้กับฝ่ายก๊กมินตั๋งหรือฝ่ายฝรั่งเศษตามแต่กรณี คอมมิวนิสต์ก็ได้เรียกร้องให้ชนชั้นผู้ใช้แรงงานในประเทศไทยไม่ว่าจะเป็นชาติภาษาใด รวมกำลังต่อต้านจักรวรรดินิยมและชนชั้นปกครองซึ่งฝ่ายคอมมิวนิสต์วิเคราะห์ว่าเป็นสมุนของจักรวรรดินิยม^{๓๓} ในเอกสารของกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยถึงหัวหน้าสาขาซึ่งยึดได้ใน พ.ศ. ๒๔๙๓ ได้ระบุถึงวัตถุประสงค์ของการเคลื่อนไหวว่า เพื่อที่จะ "...นำกรรมกรกับชาวนาทั้งหลายที่ถูกกดขี่เข้าต่อสู้กับศัตรู" และ "...ชักนำคนชั้นไม่มีทรัพย์สินค่าเงินการเก็งกำไร"^{๓๔} เปลี่ยนแปลงประเทศ โดยทำการต่อสู้ระหว่างคนต่างชั้น จัดการตั้งหมู่คณะแห่งลัทธิคอมมิวนิสต์ของคนชั้นไม่มีทรัพย์สินสมบัติ"^{๓๕}

ยิ่งกว่านั้นจากเอกสารที่ทางราชการยึดได้แสดงให้เห็นว่า ในระยะต่อมา ฝ่ายคอมมิวนิสต์ทวีความสนใจในการที่จะชักจูงคนไทยเข้าร่วมขบวนการมากขึ้น ดังปรากฏในเอกสารที่ยึดได้ใน พ.ศ. ๒๔๙๓ ว่า คณะกรรมการพิเศษแห่งสยามได้ชี้แจงแก่คณะกรรมการสาขาว่ากิจการที่สำคัญในเวลานี้คือกิจการที่เกี่ยวกับคนพื้นเมือง^{๓๖} นอกจากนี้

^{๓๓} จะกล่าวโดยละเอียดในเรื่องการดำเนินงานของคอมมิวนิสต์.

^{๓๔} การปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง.

^{๓๕} กจช. ร.๗ ม.๑๘/๑ คำแปลเอกสารภาษาจีนที่ยึดได้จากผู้ต้องหาคอมมิวนิสต์ชาวจีน "หัวหน้าคนสาขาจำต้องอ่าน"

^{๓๖} กจช. ร.๗ ม.๑๘/๑ คำแปลหนังสือภาษาจีนจากกรรมการสาขาถึงสาขานักบิ ไม่งวันที่ ันพบในร้านของนายลุ่มซีเทียน ปากน้ำโพ.

ยังปรากฏในเอกสารอีกฉบับหนึ่งว่า การที่แค่กิมพรคจินคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย แถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มุ่งความสนใจเฉพาะการปฏิวัติในประเทศจีนโดยการตั้ง เป้าหมายของการโฆษณาชวนเชื่อจำกัดในหมู่ชาวจีนนั้น เป็นสิ่งที่ผิดปกติ เพราะว่า "... ข้อที่จะให้พันทูกซ์ไค้นั้นก็มีแต่ทำให้ชาติต่าง ๆ ในแถบได้รวมเข้าเป็นปึกแผ่น จึง จะทำการแตกเหม็งไค้สำเร็จ เพราะฉะนั้นต้องทำการปลุกใจชนทุกชาติ อย่าปลุกใจ แต่ชาติเดียว ..." ^{๕๑} เอกสารฉบับนี้ยังกล่าวต่อไปว่า "... ประชาชนในเมืองแถบ ได้มหาสมุทร มีชีวิตในลักษณะพิเศษ ความทุกข์ยากของเขาไม่เกี่ยวกับประเทศจีน แลกำลังที่กักขังชาวแถบไค้โดยตรงก็อยู่ในเมืองแถบไค้นั้นเอง หากใช้ผู้อยู่ในเมืองจีนไม่ ชาวแถบไค้จะพันทูกซ์ไค้ ก็ต้องทำการแตกเหม็งในพื้นที่เมืองจึงจะสำเร็จ" ^{๕๒}

หลักฐานนี้แสดงให้เห็นว่าในปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้า คือตั้งแต่ปลาย พ.ศ. ๒๓๗๓ เป็นต้นไป พรรคคอมมิวนิสต์ให้ความสนใจที่จะชักจูง ชาวพื้นเมืองในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รวมทั้งชาวไทยเข้าร่วมขบวนการมากขึ้น คุ้มเหตุนี้ใน พ.ศ. ๒๔๗๔ จากคำให้การของผู้ต้องหาคอมมิวนิสต์ชาวจีน ปรากฏว่านายตรวจซึ่งเดินทางจากสิงคโปร์มาตุ๊กกิจการของคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย ได้เสนอความเห็นที่ควรจะเน้นความพยายามในอันที่จะชักจูงคนไทยเข้าเป็นสมาชิก ของพรรค เพื่อให้เหมาะสมกับที่มีชื่อว่า "คณะคอมมิวนิสต์สยาม" มากขึ้น ^{๕๓}

^{๕๑} กจช. ร.๗ ม.๑๔/๑ คำแปลเอกสารภาษาจีนที่ขโมยได้จากผู้ต้องหา คอมมิวนิสต์ชาวจีน.

^{๕๒} เรื่องเดียวกัน.

^{๕๓} สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ ๒/๑๐๕ ผู้มีชื่อต้องหาว่า แฉแพร์หรือ นิยมลัทธิตอมมิวนิสต์ หนังสือมหาอำมาตย์ตรี พระยาจำแลนยบตี รัฐมนตรีกระทรวง มหากไทย ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๗๕ ถึง พระยามโนปกรณนิติธาดา นายกรัฐมนตรี.

ในกรณีของคอมมิวนิสต์ เวียดนามซึ่งได้กล่าวแล้วว่า มีจุดมุ่งหมายสำคัญในก้าน
 ชาตินิยมนั้น ในบางครั้งก็ปรากฏว่ามีความเห็นแย้งในเรื่องนี้ ดังเช่น ความคิดเห็นใน
 เอกสารที่ยึดได้จากญวนคอมมิวนิสต์ฉบับหนึ่งที่ว่า การยึดถือลัทธิชาตินิยมมากเกินไป
 เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ควรจะคำนึงถึงสันติภาพและความเสมอภาคของมหาชนโดยทั่วไป
 ข้อความในเอกสารฉบับนี้ยังเห็นว่า การปฏิวัติของประชาชนจะไม่สามารถเป็นผล
 สำเร็จได้ถ้าปราศจากการรวมพลังของชาติสากล^{๔๔}

ด้วยเหตุนี้อาจกล่าวได้ว่า จุดมุ่งหมายของการเผยแผ่แนวความคิดมาร์กซิสม์
 ในประเทศไทยประการหนึ่งก็คือ เพื่อชักจูงให้กรรมกรและชาวนาในประเทศไทยสนับสนุน
 การโค่นล้มชนชั้นปกครองในขณะนั้น แม้ว่าในระยะแรกฝ่ายคอมมิวนิสต์จะไม่ได้เน้น
 ความสำคัญในประเด็นนี้มากนัก แต่ก็ก็เป็นพื้นฐานของเป้าหมายในระยะต่อมาเมื่อมีกำลัง
 สนับสนุนมากขึ้น

๓.๒ การจัดตั้งองค์การ

ในระยะแรกการเคลื่อนไหวของชาวจีนและชาวญวนที่นิยมแนวความคิด
 มาร์กซิสม์มีลักษณะเป็นหน่วยลัทธิมาร์กซ์ - เลนิน และได้พยายามจัดตั้งเป็นพรรคขึ้น
 โดยความสนับสนุนจากพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ใน พ.ศ. ๒๔๖๕ จากเอกสาร
 ที่ทางราชการยึดได้ พบว่าพรรคจีนคอมมิวนิสต์ได้ส่งตัวแทนเข้ามาดำเนินการจัดตั้ง
 องค์การในไทย^{๔๕} ต่อมาในตอนต้น พ.ศ. ๒๔๗๐ พรรคคอมมิวนิสต์ในจีนได้แนะนำให้

^{๔๔} กจช. ร.๗ ต.๑/๒๔ ญวนที่เป็นพวกคอมมิวนิสต์ คำแปลจากสมุทภาษารจีน
 ว่าควายประเทศบ้านเกิดเมืองนอน.

^{๔๕} กจช. ร.๗ ม.๒๑/๒ สมุทปกข้าราชการเมือง ลับที่ ๕ คำแปลหนังสือ
 นายลุนฮิว นายโค้วเหี้ยวซุ่น ลงวันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๕ ถึง นายจิวอววง
 จากเอกสารฉบับนี้พบว่า ได้มีการโทรเลขให้สมาชิกในประเทศจีนส่งหนังสือสำคัญสำหรับ
 ผู้เป็นสมาชิกมาให้ ๒๐๐๐ เล่ม.

"คณะกรรมการ" ของประเทศสยามรวมเข้ากับ "สมาคมพวกกรรมกรในแถบทะเลใต้" ซึ่งน่าจะได้แก่สาขาของโคมินเทิร์นสำหรับภาคตะวันออกเฉียงใต้ หรือ พรรคคอมมิวนิสต์ทะเลใต้ อันเป็นองค์การสำหรับติดต่oprะสานงานกับพรรคคอมมิวนิสต์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในปีเดียวกันปรากฏหลักฐานว่ามีการจัดตั้งองค์การในรูปของพรรคขึ้น เรียกว่า "คนใหญ่ในสยาม" ภายใต้การดำเนินงานของ "กรรมการคนกรรมการใหญ่ในสยาม" หรือ เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า "คนกรรมการพิเศษสยาม"^{๔๖} องค์การนี้อยู่ภายใต้การควบคุมของพรรคคอมมิวนิสต์ทะเลใต้โดยจะรับคำสั่งและส่งรายงานการปฏิบัติงานเสนอ^{๔๗}

ภายใต้คณะกรรมการใหญ่ในสยาม มีคณะสาขา กงย้อย และกิ่งสาขาคามที่ต่าง ๆ มีกรรมการดำเนินงานและประสานงานกับคณะกรรมการใหญ่^{๔๘} ไม่ปรากฏหลักฐานว่าคณะสาขาและกงย้อยมีจำนวนสมาชิกมากน้อยเพียงไร แต่สำหรับกิ่งสาขานั้นโดยปกติมีจำนวนสมาชิกตั้งแต่ ๔ คนขึ้นไป มีคณะกรรมการประจำกิ่งสาขาประกอบด้วย สมุห์บัญชี ผู้จัดตั้งและผู้โฆษณา^{๔๙}

ใน พ.ศ. ๒๔๗๓ เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ค้นพบสำนักงานใหญ่ของพรรคคอมมิวนิสต์ซึ่งตั้งอยู่ที่ห้องแถวริมถนนราชปรารภ ตำบลมักสัน มีกิจการบังหน้าเป็นร้านขายของชำ ชื่อร้าน "เซ่งจิว" จากเอกสารที่ยึดได้ปรากฏว่าเจ้าของร้านคือนาย "โจ้วเซ่งซัน" หรือ นาย "เลี้ยวอาโหว" เป็นหัวหน้าพรรคคอมมิวนิสต์คนสำคัญซึ่งรับคำสั่งจากพรรคคอมมิวนิสต์ทะเลใต้ และสั่งงานแก่สาขา กิ่งสาขา

^{๔๖} กจช. ร.๗ ม.๑๘/๑ คำแปลหนังสือคนใหญ่แถบทะเลใต้ถึงคนใหญ่ในสยาม ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ไม่ปรากฏปี ใช้ตัวสะกดตามเอกสารชิ้นต้น

^{๔๗} เรื่องเดียวกัน.

^{๔๘} กจช. ร.๗ ม.๑๘/๑ คำแปลเอกสาร "หัวหน้าคนสาขาจำต้องอ่าน"

^{๔๙} กจช. ร.๗ ม.๑๘/๑ คำแปลหนังสือคณะกรรมการสาขาไม่ปรากฏวันเดือนปี ถึง กิ่งสาขานี้พบ ค้นพบในร้านนายลิ้มซี้เตียน ต.ปากน้ำโพ.

รวมทั้งกองย่อยต่าง ๆ ^{๕๐} เอกสารจากแหล่งเดียวกัน แสดงให้เห็นว่ามีสาขาหน่วย
คอมมิวนิสต์ในกรุงเทพฯ ๒ แห่ง และสาขาในต่างจังหวัดอีก ๑๐ แห่ง ^{๕๑}

นอกจาก "คนคอมมิวนิสต์สยาม" แล้ว ชาวจีนและชาวญวนผู้นิยมแนว
ความคิดมาร์กซิสม์ยังจัดตั้ง "คนคอมมิวนิสต์หนุ่ม" ขึ้นในเวลาใกล้เคียงกัน เป็นคณะ
ที่อยู่ภายใต้การควบคุมของคณะใหญ่ รับสมาชิกอายุต่ำกว่า ๒๓ ปี เช่นเดียวกับคน
คอมมิวนิสต์หนุ่มในประเทศจีน ภัยเหตุผลที่ว่า "คนชั้นปฐมวัยที่เป็นกรรมกรและ
ชาวนาล้วนมีประโยชน์แก่การเกิดเหมืองทั้งสิ้น ... คนชั้นปฐมวัยชอบความเปลี่ยนแปลง
เปลี่ยนแปลง มีมานะในการเอาชัยชนะ ..." ^{๕๒} นับได้ว่าคณะคอมมิวนิสต์หนุ่มทำหน้าที่เป็น
กองทุนสำคัญของคณะคอมมิวนิสต์ใหญ่

การเคลื่อนไหวของมาร์กซิสม์ในสมัยนี้ ยังกระทำผ่านองค์กรบังหน้า
ได้แก่โรงเรียนจีนบางแห่ง สโมสร สหกรณ์ และ สมาคมกรรมกรซึ่งมีสาขาหลายแห่ง
เช่น กรรมกรโรงเลื่อย โรงสี เหมืองแร่ สวนยาง และค้าไม้ เป็นต้น ^{๕๓} รวมทั้ง

^{๕๐}
กจช. ร.๗ ม.๑๘/๑๒ หนังสือกราบบังคมทูลของพระยาอธิกรณ์
ประกาศ ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๔๗๓ ความตอนหนึ่งว่า นายเลี้ยวอาโหวง "...
มีรูปตรงกับรูปถ่ายที่ฝ่ายอังกฤษส่งมาว่า ได้รับความแต่งตั้งจากพวกคอมมิวนิสต์ทาง
ประเทศจีนให้เข้ามาเป็นหัวหน้าในประเทศสยาม"

^{๕๑}
เรื่องเดียวกัน.

^{๕๒}
กจช. ร.๗ ม.๑๘/๑ คำแปลหนังสือพิมพ์จีน ยึดได้จาก นายฉัพ
อ.ตลาดน้อย วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๗๒.

^{๕๓}
เจ้าหน้าที่ได้ค้นพบเอกสารเกี่ยวกับ "ข้อมบังคับการปกครองในคนสมาคม
กรรมกรสยาม" ที่บ้าน นายเลี้ยวอาโหวง หัวหน้าใหญ่ มีระเบียบการคล้ายคลึงกับ
ระเบียบการของพรรคคอมมิวนิสต์ กจช. ร.๗ ม.๑๘/๑๒

มีกองบรรเทาทุกข์เรียกว่า "กองบันเทาทุกข์คนใหญ่" สำหรับให้ความช่วยเหลือ
กรรมกรที่หยุดงาน^{๕๔}

สำหรับระเบียบการในการประชุม มีหลักฐานปรากฏอยู่ว่าแต่ละสาขา
หรือกองย่อยจะประชุมสัปดาห์ละหนึ่งครั้ง เพื่อที่จะพิจารณาถึงปัญหาโดยส่วนรวม และ
ข้อผิดพลาดของสมาชิกแต่ละคนในสัปดาห์ที่ผ่านมา และกำหนดแผนงานที่จะดำเนินการ
ในสัปดาห์ต่อไปรวมทั้งแบ่งงานให้สมาชิกรับไปปฏิบัติ นอกจากนี้ในแต่ละเดือนจะมีการ
ประชุมเพื่อวิพากษ์วิจารณ์ความประพฤติของสมาชิกหรือที่เรียกว่า "เพื่อนร่วมใจ"
เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงตนเอง^{๕๕}

อนึ่ง สาขาและกองย่อยจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของคณะเหนืออย่างเคร่งครัด
และต้องทำรายงานเสนอเดือนละ ๒ ครั้ง รวมทั้งส่งเงินค่าบำรุงตามกำหนด นอกจากนี้
พรรคคอมมิวนิสต์ยังเน้นความสำคัญในการรักษาความลับอย่างมาก มีข้อห้ามไม่ให้สมาชิก
พูดถึงกิจกรรมของคณะในที่ชุมนุมชนโดยเค็ดชาก การประชุมต้องเลือกสถานที่ที่ปลอดภัย
และเตรียมว่าถูกตรวจค้นจะแก้ว่าอย่างไร จะทำลายเอกสารด้วยวิธีไหน นอกจากนี้
จะต้องระวังการถูกสะกดรอย ทั้งนี้เพราะ "...เวลานี้เริ่มทำการเป็นครั้งแรก ต้อง
ปกปิดให้กวัดข้น"^{๕๖}

ระเบียบการสำหรับสมาชิกคือ จะต้องศึกษาลัทธิและเข้าใจถึงวัตถุประสงค์
ของคณะอยู่เสมอ ถ้ามีสมาชิกใหม่ตั้งแต่ห้าคนขึ้นไปให้จัดเป็นชั้นสอนรวมกัน ถ้าไม่ครบ
ห้าคนให้สมาชิกเก่าคนใดคนหนึ่งแนะนำไปก่อน^{๕๗} สำหรับการรับสมาชิกใหม่นั้นในระยะ

^{๕๔} กจช. ร.๗ ม.๑๔/๑ คำแปลหนังสือกรรมการคณะกรรมกรใหญ่
ในสยาม ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ไม่ปรากฏปี ถึง กรรมกรอาชีพต่าง ๆ.

^{๕๕} กจช. ร.๗ ม.๑๔/๑ หนังสือคณะกรรมการพิเศษในสยาม
ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๔๗๒.

^{๕๖} เรื่องเดียวกัน.

^{๕๗} เรื่องเดียวกัน.

แรกยังไม่มีข้อบังคับแน่นอน แต่จากข้อบกพร่องและความล้มเหลวเกี่ยวกับคุณสมบัติของสมาชิกในระยะนี้เอง ทำให้ในเวลาต่อมาคือราว พ.ศ. ๒๔๗๒ พรรคคอมมิวนิสต์ได้กำหนดข้อบังคับในการรับสมัครอย่างรัดกุมยิ่งขึ้น กล่าวคือผู้ที่จะเป็นสมาชิกใหม่ต้องได้รับคำรับรองจากสมาชิกเก่าสองคน และจะต้องผ่านระยะเวลาเป็นสมาชิกสำรองเสียก่อนโดยมีกำหนดเวลาคือ ถ้าเป็นกรรมกรหรือชาวนาต้องเป็นสมาชิกสำรองหนึ่งเดือน ถ้าเป็นผู้ที่มีการศึกษาต้องเป็นสมาชิกสำรองสามเดือน ในระยะนี้จะไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าประชุมเรื่องสำคัญ ๆ และรับผิดชอบในกิจการใด สมาชิกสำรองจะถูกสอดส่องอบรมฝึกสอนอย่างทั่วถึง ระยะเวลาการรับเป็นสมาชิกอาจจะยืดออกไปแล้วแต่พฤติกรรมของสมาชิกคนนั้น ๆ และเมื่อเป็นสมาชิกแล้วก็จะต้องถูกสอดส่องความประพฤติอยู่เสมอ ^{๕๔}

เมื่อพิจารณาจากเอกสารเท่าที่ทางราชการยึดได้แล้ว จะเห็นได้ว่าการจัดตั้งองค์การของคอมมิวนิสต์ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าในทางทฤษฎีมีระเบียบวินัยและประสิทธิภาพพอสมควร แต่จากเอกสารหลายชิ้นก็ชี้ให้เห็นว่า ในทางปฏิบัติยังมีข้อบกพร่องอยู่มาก ^{๕๕} และจากคำให้การของผู้ต้องหาคอมมิวนิสต์

^{๕๔} กจช. ร.๗ ม.๑๔/๑ คำแปลหนังสือจากกรรมการพิเศษสยามลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๔๗๒ ถึง สมาคมสาขาต่าง ๆ ว่าด้วย "ปัญหาเกี่ยวแก่เวลากลับพื้นเป็นสมาชิกสำรอง" นอกจากนี้ยังมีเอกสารเกี่ยวกับการรับสมัครอีกฉบับหนึ่งมีความคล้ายคลึงกัน กล่าวว่ "...การแนะนำเข้าคนนั้น ต้องให้สมาชิก ๒ คนไปสนทนากับเขาก่อนแล้วจึงแนะนำให้เขาได้ เวลาสนทนาอย่าพูดว่าท่านจะเข้าคอมมิวนิสต์ใหม่ หรือว่า ตัวเองคือสมาชิกคอมมิวนิสต์ ... และในเวลาเดียวกันอย่าแนะนำให้เข้าคนโดยเห็นแก่ความชอบส่วนตัว ... และชนชั้นที่มีภูมิรู้กันนั้น ควรสอดส่องให้ตั้งแนะนำให้เข้า ..." ดู กจช. ร.๗ ม.๑๔/๑ หนังสือกรรมการสาขาถึงกิ่งสาขา ค้นพบในร้านยี่ห้อคุณซังสี ของนายลุ่มซี้เตียน ต.ปากน้ำโพ.

^{๕๕} จะได้กล่าวในภายหลัง.

ผู้หนึ่งปรากฏว่าจนถึง พ.ศ. ๒๔๗๔ พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยก็ยังไม่ได้รับคำรับรอง
อย่างเป็นทางการจาก "รัฐบาลรีโวลูชันครั้งที่ ๓ แห่งโซเวียต" ซึ่งน่าจะไต่แก
องค์การโคมิเนเทิร์น นอกจากนี้ยังมีสมาชิกจากพรรคคอมมิวนิสต์สิงคโปร์ เข้ามาพิจารณา
ปรับปรุงฐานะของคณะให้ดีขึ้น แสดงว่าเท่าที่เป็นมายังไม่ดีนัก^{๖๐}

๓.๓ การดำเนินงาน

ในการดำเนินการให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ใน
รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวฝ่ายคอมมิวนิสต์ได้ใช้วิธีการโฆษณาปลุกใจ
ชนชั้นกรรมกรและชาวนาเท่านั้น มิได้ถึงขั้นใช้กำลังอาวุธเข้าต่อสู้กับฝ่ายรัฐบาลแต่
ประการใด ทั้งนี้อาจจะวิเคราะห์ถึงเหตุผลได้ ๒ ประการคือ ประการแรก จุด
มุ่งหมายสำคัญของคอมมิวนิสต์จีนและญวนในการเผยแพร่แนวความคิดมาร์กซิสม์ในขณะ
นั้น เป็นไปเพื่อผลทางการเมืองในประเทศบ้านเกิดเมืองนอนมากกว่าที่จะมุ่งล้มล้าง
รัฐบาลไทย จึงยังไม่จำเป็นต้องใช้กำลังอาวุธปะทะกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทย
ประการที่สอง แม้ว่าในระยะยาวฝ่ายคอมมิวนิสต์จะมีความมุ่งหมายที่จะปฏิบัติเปลี่ยนแปลง
อำนาจการปกครองในประเทศไทยไปสู่ชนชั้นกรรมาชีพตามอุดมการณ์ปฏิวัติทั่วโลก
แต่ฝ่ายคอมมิวนิสต์ก็ยอมรับตระหนักว่ากำลังของคนในไทยยังมีน้อย ด้วยเหตุนี้ในระยะ
เริ่มต้นจึงต้องใช้วิธีการโฆษณาชวนเชื่อเพื่อรวบรวมกำลังคนเสียก่อน เป็นการ
เตรียมการสำหรับขั้นตอนที่จะใช้กำลังอาวุธในภายหลัง^{๖๑}

^{๖๐} สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ ๒/๑๐๕ ผู้มีชื่อต้องหว่าเผยแพร่
หรือนิยามลัทธิคอมมิวนิสต์ หนังสือมหาอำมาตย์ตรี พระยาจำแลนยบที่ รัฐมนตรี
มหาดไทย วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๕ ถึง นายกรัฐมนตรี.

^{๖๑} จากเอกสารที่ยึดได้ มีหลายฉบับที่เน้นถึง การจัดตั้ง "กองทัพของคน
ไม่มีทรัพย์สิน" แต่ยังไม่ทำการจนกว่าจะหากองหนุนจากกรรมกร - ชาวนา ได้มากพอ
และมีโอกาสเหมาะที่จะทำการต่อสู้เสียก่อน.

สำหรับเป้าหมายของปลุกระดมในระยะแรกนั้น มุ่งไปที่กรรมกรชาวจีน และชาวญวนมากกว่าชาวไทย เนื่องจากวัตถุประสงค์ทางการ เมืองในประเทศจีนและ ญวนกว้างขวางมาแล้ว เมื่อประกอบกับผู้ที่ดำเนินการ เผยแผ่ส่วนใหญ่เป็นชาวจีนและชาว ญวน ซึ่งเดินทางเข้ามาจากประเทศทั้งสอง รวมทั้งได้รับความสนับสนุนจากพรรค คอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย เอกสารที่ใช้เผยแพร่แนวความคิดมาร์กซิสต์ ส่วนใหญ่ จึงเป็นภาษาจีนและรองลงมา เป็นภาษาญวน มีปรากฏเป็นภาษาไทยน้อยมาก ^{๒๒}

ฝ่ายคอมมิวนิสต์เน้นความสำคัญของการ โฆษณาปลุกใจว่าเป็นการให้การ ศึกษาแก่ประชาชน เพราะประชาชนถูกชนชั้นปกครองกักกันไม่มีโอกาสศึกษาหาความรู้ ในการทำงานที่จะปกครองตนเอง จึงเคยชินกับการถูกปกครองและขู่ครีต หน้าหน้าที่ของฝ่าย คอมมิวนิสต์ก็คือจะต้องให้การ ศึกษาเพื่อให้ประชาชนในระดับ "คนชั้นไม่มีทรัพย์สิน" เช่น กรรมกรชาวนาและพลทหาร โดยเฉพาะเป้าหมายในระยะนี้คือ กรรมกร เกิดความ คั่นตัวและมีความสามัคคีกันพร้อมที่จะต่อสู้กับชนชั้นปกครองได้ในเวลาอันควร ^{๒๓} ฝ่าย คอมมิวนิสต์เน้นความสำคัญของการให้ "การศึกษา" หรืออีกนัยหนึ่ง การเผยแพร่ลัทธิ มาก ^{๒๔} ดังที่มีข้อเสนอแนะสำหรับสมาชิกว่า

... ต้องออกไปทำการ เผยแผ่ในที่ชุมนุมชน อยู่บ้านแต่ นั่งอ่านหนังสืออยู่ในห้องและ ไม่ควรพูดถึงการ เกกเหมียง อยู่ในห้อง ... เราต้องไปในชุมนุมชนทำการ เพื่อ ประโยชน์แก่มหาชนเต็มกำลัง จึงจะทำให้มหาชน เชื่อถือ จนคนกลายเป็นคนของมหาชน เป็นคนที่มีความ สามารถในการต่อสู้ เป็นคนที่มีความสามารถทำการ เกกเหมียงเปลี่ยนแปลงประเพณีได้

^{๒๒} ดู เอกสารเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ใน กจช. ร.๗ ม.๑๘/๑, ๑๘/๑๒

^{๒๓} กจช. ร.๗ ม.๑๘/๑ คำแปลหนังสือคณะกรรมการพิเศษในสยาม

ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๒ "ข้อบังคับสำหรับให้คนสาขาปฏิบัติ"

^{๒๔} กจช. ร.๗ ม.๑๘/๑๒ คำแปลเอกสารยึดได้จาก นายช้วน คลาคน้อย.

อนึ่ง กรรมการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์ได้วางหลักในการเผยแพร่ลัทธิแก่
 กรรมการและคนชั้นไม่มีทรัพย์สินอื่น ๆ ไว้ว่า ในขั้นแรก จะต้องเน้นถึงความยากลำบากใน
 งานอาชีพของบุคคลเหล่านั้น พร้อมทั้งชี้ให้เห็นถึงเหตุผลของความยากลำบากนั้น ๆ ใน
 ขั้นที่สอง จะต้องทราบว่าบุคคลเหล่านั้นต้องการอะไรและชักจูงให้เห็นว่าเขาจะได้รับ
 ประโยชน์อย่างไรบ้างจากการต่อสู้ซึ่งเป็นวิธีทางเดียวที่จะปลดปล่อยความทุกข์ยากได้
 ในขั้นต่อมา ต้องจัดการฝึกสอนให้บุคคลเหล่านั้น เข้าใจในลัทธิและมีระเบียบวินัย เป็น
 กำลังของพรรคต่อไป ^{๒๕}

การโฆษณาชวนเชื่อของคอมมิวนิสต์ในระยะนี้ใช้วิธีการทางเอกสารเป็น
 ส่วนใหญ่ เอกสารที่ทางราชการยึดได้อาจแบ่งเป็น ๒ ลักษณะ คือ เอกสารในลักษณะ
 ซึ่งใช้เผยแพร่ในกลุ่มสมาชิกเพื่อเป็นคู่มือสำหรับการโฆษณาชักจูงและการฝึกอบรม และ
 ใบปลิวซึ่งมักจะใช้เผยแพร่ในที่สาธารณะในโอกาสพิเศษ เช่น วันสำคัญต่าง ๆ หรือ
 เมื่อมีเหตุการณ์สำคัญ ๆ เกิดขึ้นโดยฝ่ายคอมมิวนิสต์จะตีใบปลิวโฆษณาสนับสนุนหรือ
 คัดค้านเหตุการณ์นั้น ๆ แล้วแต่กรณี ในขณะที่เดียวกันก็จะมีข้อความชักจูงให้ประชาชน
 โดยทั่วไป เลื่อมใสลัทธิคอมมิวนิสต์ด้วย

เอกสารเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์เท่าที่ปรากฏในขณะนั้น อาจแยกเนื้อหา
 ออกเป็น ๒ ประเภท คือ ประเภทแรก เกี่ยวกับการเมืองภายนอกประเทศและประเภท
 ที่สองเกี่ยวกับสังคมไทยโดยตรง เอกสารประเภทแรกกล่าวถึงหลักการของลัทธิ
 คอมมิวนิสต์โดยทั่วไปและผลดีของการนำลัทธินี้มาใช้ในการปกครองประเทศ ในขณะที่
 เดียวกันก็โจมตีลัทธิจักรวรรดินิยมรวมทั้งสนับสนุนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของฝ่าย
 คอมมิวนิสต์ในประเทศจีนและประเทศเวียดนาม เป็นต้น นับเป็นการเผยแพร่แนว
 ความคิดคอมมิวนิสต์ตามวัตถุประสงค์ข้อแรกคือ เพื่อชักจูงให้ชาวจีนและชาวญวนใน

ประเทศไทยเข้าร่วมขบวนการของคน หนังสือประเภทนี้มักจะยืมได้จากจีนหรือญวน คอมมิวนิสต์ที่เพิ่งเดินทางเข้ามาในประเทศไทย ตามร้านขายหนังสือจีน โรงเรียนจีน และที่ชุมนุมของจีนและญวนคอมมิวนิสต์^{๒๖} ตัวอย่าง เช่น ข้อความตอนหนึ่งในหนังสือ ซึ่งยืมได้จากจีนคอมมิวนิสต์ ใน พ.ศ. ๒๔๗๒ ได้อธิบายตามหลักการแนวความคิด มาร์กซิสม์ ว่าวิถีทางเดียวที่จะช่วยคนยากจนซึ่งเป็นคนส่วนมากให้พ้นจากการถูกกดขี่ ก็คือ^{๒๗}

"...เอาเครื่องมือที่ เกิดทรัพย์สินทั้งหมดมาเป็นสมบัติของ สาธารณชนเสียทั้งสิ้น และให้บรรดาชนที่อยู่ในหมู่ต้องทำการทุกคน (ใช้กำลังกายบ้าง กำลังความคิดบ้าง) เว้นแต่เด็กกับคนพิการ ชราภาพ ให้ที่ชุมชนนี้กลายเป็นโลกอันบรมสุขมีทรัพย์สินสมบัติเป็นของกลาง ทำงานด้วยกัน รับความสุขเสมอกัน รับการศึกษาเสมอกัน ไม่มีชั้นสูงต่ำ ไม่มีบ้านเมือง ไม่มีกองทัพ ไม่มีศึกสงคราม ..."

เอกสารเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ส่วนใหญ่มุ่งโจมตีลัทธิจักรวรรดินิยม ซึ่งในเอกสารบางฉบับใช้คำว่า "ลัทธิราชาธิปไตย"^{๒๘} ซึ่งฝ่ายคอมมิวนิสต์กล่าวว่า เป็นลัทธิที่

^{๒๖} จากเอกสารเกี่ยวกับจีนคอมมิวนิสต์ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ปรากฏว่ามีการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ในโรงเรียนจีนหลายแห่ง เช่น โรงเรียนมัธยม โรงเรียนเอกเองหักเหา โรงเรียนบ้วยเอง เป็นต้น นอกจากจะมีเอกสารเป็นหนังสือแล้ว ที่สำคัญคือ มีการอบรมให้นักเรียน เลื่อมใสลัทธิคอมมิวนิสต์ซึ่งปรากฏชัดในการออกข้อสอบ และการตอบข้อสอบของนักเรียน ดู ตัวอย่างใน กจช. ร.๗ ม.๑๘/๑ และ ม.๑๘/๑๒ และ ผนัง พวงพิศ นโยบายเกี่ยวกับการศึกษาของคนจีนในประเทศไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (พระนคร : บรรณกิจ ๒๕๑๘), หน้า ๔๘ - ๕๘.

^{๒๗} กจช. ร.๗ ม.๑๘/๑ "เข้าคณตองรู้ลัทธิคอมมิวนิสต์" ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๒.

^{๒๘} เป็นที่น่าสังเกตว่าฝ่ายคอมมิวนิสต์ได้เน้นการต่อต้านลัทธิจักรวรรดินิยมเป็น หลักสำคัญในการโฆษณาชวนเชื่อในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งนี้ น่าจะเนื่องมาจากประเทศ ในแถบนี้ส่วนใหญ่เป็นอาณานิคมดังนั้นจึงมีศัตรูร่วมคือ ประเทศมหาอำนาจตะวันตกซึ่งเข้ามาปกครอง.

มหาอำนาจตะวันตก เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา รวมทั้งมหาอำนาจในเอเชีย คือ ญี่ปุ่น ไช้ก๊กซึ่งประเทศในเอเชีย ปรากฏข้อความในเอกสารหลายฉบับของฝ่ายคอมมิวนิสต์ เรียกร้องให้ทุกชาติในเอเชียร่วมมือกับสหภาพโซเวียตรุสเซียโค่นล้มลัทธิจักรวรรดินิยม โดยการ "...ประสานมือกันหมู่เสมอภาคเพื่อร่วมทำลายลัทธิราชาธิปไตย เพราะเป็นผู้เคยถูกบังคับกดขี่ประการทั้งปวงมาแล้ว ..." ^{๖๙} นอกจากนี้จากเอกสารที่ยึดได้จากฉนวนคอมมิวนิสต์ยังได้จำแนกวิธีการขูดรีดประเทศอาณานิคมของประเทศจักรวรรดินิยมไว้ห้าประการ กล่าวคือ การแสวงหาแร่ธาตุและวัตถุดิบจากประเทศอาณานิคม การระบายสินค้าที่ล้นตลาดภายในประเทศมาขายยังอาณานิคม การใช้กรรมกรจากประเทศอาณานิคมโดยให้ค่าจ้างแรงงานต่ำ การเก็บภาษีสูงและเกณฑ์ทหารจากอาณานิคมในยามสงคราม ^{๗๐}

นอกจากจะโจมตีลัทธิจักรวรรดินิยมและชี้ให้เห็นข้อดีของลัทธิคอมมิวนิสต์แล้ว เอกสาร宗旨ใจของฝ่ายคอมมิวนิสต์ยังชี้ให้เห็นว่า การแก้ปัญหาหากค้ำชูครีตมวลชนจะไม่สามารถทำให้เกิดผลอย่างแท้จริงภายใต้ระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือ ไม่ใช่ในแนวความคิดสังคมนิยมประชาธิปไตยนั่นเอง ดังที่เอกสารฉบับหนึ่งได้จำแนกหนทางแก้ไขปัญหาของกรรมกรออกเป็น ๒ วิธีคือ การขอร้องต่อ "ชนชั้นมีทรัพย์สิน" โดยสันติวิธีให้แก่ไชระเบียบบการให้ดีขึ้น และการพยายามให้กรรมกรเข้าม้อ่านาจโดยตรงตามแนวความคิดสังคมนิยมแบบคอมมิวนิสต์ เอกสารฉบับนี้ สรุปว่าวิธีที่สองเท่านั้นที่จะแก้ปัญหาได้จริงจัง เพราะวิธีการแบบสังคมนิยมประชาธิปไตยนั้น "...ไม่ใช่ของง่ายถึงจะทำไปได้ก็ไม่ถึงที่สุด แต่ก็ยังต้องตกเป็นทาสของชนชั้นมีทรัพย์สินอยู่วันยังค่ำ พวก

^{๖๙} กจช. ร.๗ ม.๑๘/๑ เอกสารยึดจากร้านน้ำส้ว ต.ตลาดเก่า ถนนสำเพ็ง ว่าด้วย "บทประมวลการกระทำขจัดขึ้นต่อลัทธิราชาธิปไตย" พ.ศ. ๒๔๖๘.

^{๗๐} กจช. ร.๗ ต.๑/๒๔ เอกสารยึดจาก นายปูนเส่า และห้วงเอง.

ชนชั้นไม่มีทรัพย์สินจะหลีกเลี่ยงความลำบากไม่ได้เลย มนุษย์ชาติก็จะไม่ถึงซึ่งความ
เสมอภาค ..."^{๗๑}

นอกจากเอกสารเผยแพร่อุดมการณ์คอมมิวนิสต์และโจมตีระบอบทุนนิยม
และจักรวรรดินิยมโดยทั่วไปแล้ว ยังมีเอกสารซึ่งกล่าวถึงเหตุการณ์ในจีนหรือ
เวียตนามและชักชวนให้ชาวจีนหรือชาวญวนในไทยร่วมมือกับจีนหรือญวนคอมมิวนิสต์
แล้วแต่กรณี ดังเช่น บทความในหนังสือพิมพ์บางกอกเขียวป่อ ฉบับที่ ๓ ประจำวันที่
๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๓ ได้กล่าวโจมตีพรรคก๊กมินตั๋งในประเทศจีนว่า แม้ว่าจะ
ล้มอำนาจจกษัตริย์ได้ แต่ก็ไม่สามารถทำให้ประเทศจีนสงบสุขเนื่องจากชนชั้นปกครอง
แย่งชิงอำนาจกันเองและเป็นใจให้ประเทศจักรวรรดินิยมเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์
ในประเทศจีนมากยิ่งขึ้น ทำให้ "...พวกกรรมกรและชาวนาทั้งหลายในประเทศจีน
ได้รับความทุกข์ทรมานยิ่งกว่าเมื่อครั้งพระเจ้าแผ่นดินเซ็งตั้งหมิ่นเท่า ..."^{๗๒} ใน
ตอนท้ายบทความนี้สรุปว่า วิธีเดียวที่จะแก้ปัญหาของประเทศจีนก็คือ ตั้ง "รัฐบาล
โซเวียต"^{๗๓} ชนปกครองบ้านเมือง เพื่อที่จะ "...กำจัดอำนาจแอปเซอูดและ
ยศศักดิ์ให้สิ้นเชิง แลกกำจัดอำนาจของพวกลัทธิจักรวรรดินิยมให้หมดสิ้นได้ แลปลด
เปลื้องความทุกข์ของกรรมกรและชาวนาทั้งหลายได้จริง ..."^{๗๔}

ในทำนองเดียวกันจากเอกสารที่ยึดได้จากสมาชิกของขบวนการกู้ชาติ
เวียตนาม ก็ปรากฏข้อความโจมตีประเทศฝรั่งเศสและเรียกร้องให้ชาวญวนรวมกำลัง
เพื่อกู้เอกราช ดังเช่นในหนังสือเรื่อง "ลัทธิโซเวียตสำหรับประเทศอาณานิคม" มี

^{๗๑} กจช. ร.๗ ค.๑/๒๔ คำแปลเอกสารยึดได้จาก นายแวน
ญวนคอมมิวนิสต์.

^{๗๒} กจช. ร.๗ ม.๑๘/๑๒ คำแปลหนังสือพิมพ์บางกอกเขียวป่อ ฉบับที่ ๓
ประจำวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๔๗๓.

^{๗๓} องค์การของประชาชน ในลักษณะเดียวกับรัฐบาลโซเวียตรุสเซีย.

^{๗๔} เรื่องเดียวกัน.

ใจความใจมดีฝรั่ง เศสว่า เข้ามากคชู้ชู้ครีคและกักกันไม่ให้ชาวญวนได้รับการศึกษาสูง
 ค่ายเหตุนี้ชาวญวนจึงจะต้องร่วมมือกันขับไล่ฝรั่ง เศสค้ายวิธีปฏิวัติตามแนวทางมาร์กซ์
 - เลนิน ซึ่งเป็นวิธีเดียวที่จะนำชัยชนะโดยสมบูรณ์มาให้ ^{๗๕}

นอกจากเอกสารประเภทซึ่งกล่าวถึงอุดมการณ์มาร์กซิสต์โดยทั่วไปหรือ
 กล่าวถึงการเคลื่อนไหวของขบวนการนี้ในต่างประเทศดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมี
 เอกสารซึ่งเกี่ยวข้องกับประเทศไทยโดยตรง กล่าวคือเป็นเอกสารซึ่งวิเคราะห์
 สังคมไทยตามทฤษฎีมาร์กซิสต์ และชี้ให้เห็นว่าชนชั้นปกครองกชู้ชู้ครีคกรรมกรและ
 ชาวนาอย่างมาก เป็นการโน้มน้าวให้ชนชั้นกรมาชีพและชาวนาในประเทศไทยโดย
 ไม่จำกัดเชื้อชาติหันมาเลื่อมใสแนวความคิดมาร์กซิสต์ ตามวัตถุประสงค์ในระยะหลัง
 ของฝ่ายคอมมิวนิสต์ที่ต้องการให้คนไทยเข้าร่วมขบวนการมากขึ้น และเพิ่มประเด็นของ
 การเคลื่อนไหวเป็นเรื่องเกี่ยวกับภายในประเทศ แทนที่จะมุ่งความสนใจเฉพาะการ
 เมืองภายนอกแต่เพียงอย่างเดียวตามวัตถุประสงค์ในระยะสองสามปีแรก

แนวความคิดของมาร์กซิสต์เกี่ยวกับสภาพสังคมไทยในขณะนั้น สะท้อนให้
 เห็นจากบันทึกคำให้การของผู้ต้องหาคอมมิวนิสต์ผู้หนึ่งซึ่งเป็นลูกจีนเกิดในเมืองไทย
 เรื่อง "สภาพการณ์ในปัจจุบันและอนาคตของประเทศสยาม" ^{๗๖} ผู้เขียนคำให้การแสดง
 ทิศนะว่า แม้ว่าในขณะนั้นสภาพการกชู้ชู้ของเมืองไทยจะไม่รุนแรงเหมือนกับในประเทศจีน
 แต่ก็กำลังดำเนินไปทางเดียวกัน เนื่องจากการตัดวงจรผลประโยชน์ทางการค้าและ
 อุตสาหกรรมของประเทศมหาอำนาจ ได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และอเมริกา

^{๗๕} กจช. ร.๗ ต.๑/๒๔ เอกสารยึดจาก นายปุ่นเส้า และนายห้วงเอง
 ญวนคอมมิวนิสต์.

^{๗๖} กจช. ร.๗ ม.๑๘/๑ หนังสือกรมพระนครสวรรค์วรพินิต
 ที่ ๔๓๔/๑๒๕๑๖ ลงวันที่ ๖ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๒ พูลเกล้าฯ ถวายคำให้การของผู้
 ต้องหาคอมมิวนิสต์ ชื่อ นายเปี้ยะโต หรือ ม่องจี เกิดที่จังหวัดพิจิตร มณฑลพิษณุโลก
 ออกไปศึกษาที่วิทยาลัย ณ เมืองเชียงใหม่ ตั้งแต่เด็ก แล้วกลับมาอยู่ในเมืองไทยมี
 ภรรยาเป็นไทย.

ยิ่งกว่านั้นคนไทยส่วนใหญ่ยังไม่ตระหนักถึงความกษัตริย์อื่นนี้ เพราะ "...พวกอิมพีเรียล-ลิสต์ก็ฉลาดที่สุด ... แก่ลังกล่าวสรรเสริญเป็นยอประเทศสยามว่า ก็อย่างโน้นอย่างนี้ ทุกคราว เพื่อจะให้คนไทยเรามีความภูมิใจ ถือว่าเราคืออยู่แล้ว ไม่คิดทำการของเรา ให้ดีขึ้นไปอีก..."^{๗๗} ผู้เขียนได้สรุปตามแนวความคิดมาร์กซิสต์ว่า ทนทางเคียวที่จะทำ ให้ประเทศไทยมีความเจริญอย่างแท้จริงก็คือ ต้องร่วมมือกับประเทศที่ถูกกกดขี่จากลัทธิ จักรวรรดินิยม เช่นเดียวกัน เพื่อ "ทำลายอำนาจทั้งปวงของศัตรูเสียให้หมดสิ้น ..."^{๗๘}

เอกสารวิเคราะห์สังคมไทยตามแนวความคิดมาร์กซิสต์ซึ่งนับได้ว่าสำคัญที่สุดในขณะนั้นได้แก่บันทึกเกี่ยวกับการ "แยกประเภทการปกครองและเศรษฐกิจของสยาม" อันเป็นบันทึกความเห็นของคณะกรรมการพรรคคอมมิวนิสต์ซึ่งประชุมกันในวันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๓^{๗๙} พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราช-วิจารณ์ว่า เป็นเอกสารโฆษณาชวนเชื่อที่เขียนได้ดีมาก และถ้าปล่อยให้เผยแพร่ออกไปก็อาจจะทำให้กรรมกรและชาวนาหลงเชื่อได้^{๘๐} เอกสารฉบับนี้ได้กล่าวถึงจุดเริ่มต้นที่ประเทศ "จักรวรรดินิยม" เข้ามามีอิทธิพลครอบงำเศรษฐกิจของไทย คือนับตั้งแต่ ทำสัญญาการค้ากับประเทศอังกฤษใน พ.ศ. ๒๓๕๔ ระบบเศรษฐกิจเปลี่ยนจากระบบ

^{๗๗} กจช. ร.๗ ม.๑๔/๑ คำให้การของนายเปี้ยะโต หรือ ม่องจี่ ผู้ต้องหาเงินคอมมิวนิสต์.

^{๗๘} เรื่องเดียวกัน เป็นที่น่าสังเกตว่า นายเปี้ยะโต เน้นการต่อต้านเฉพาะ ลัทธิจักรวรรดินิยมมากกว่าที่จะโจมตีชนชั้นปกครอง จึงผิดไปจากเอกสารที่ยึดได้จาก ฝ่ายคอมมิวนิสต์โดยทั่วไปซึ่งมักจะโจมตีควบคู่กันไปทั้งสองประเด็น ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะ การวิเคราะห์ของนายเปี้ยะโตกระทำในลักษณะคำให้การ จึงต้องหลีกเลี่ยงการโจมตี ชนชั้นปกครอง.

^{๗๙} กจช. ร.๗ ม.๑๔/๑๒ เอกสารค้นได้จากห้อง นางอุ้มแม้ง ผู้ต้องหา เงินคอมมิวนิสต์.

^{๘๐} เรื่องเดียวกัน พระราชกระแสลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๔๗๓.

กลไกกรรมที่เลี้ยงตัวเองได้ เป็นระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมต้องพึ่งพาสินค้าของประเทศ ตะวันตก จากนั้นประเทศมหาอำนาจตะวันตกได้แก่อังกฤษ ฝรั่งเศส อเมริกา รวมทั้งมหาอำนาจในเอเชีย ก็เข้ามามีอิทธิพลทั้งทางการเมืองและเศรษฐกิจมากขึ้นตามลำดับ^{๘๑}

เอกสารฉบับนี้วิเคราะห์ต่อไปว่าสังคมไทยในขณะนั้น (พ.ศ. ๒๔๗๓) อยู่ในสภาพกึ่งเมืองขึ้นกึ่งศักดินา เนื่องจากชนชั้นปกครองได้แก่พระมหากษัตริย์ พระราชวงศ์และขุนนางผู้ใหญ่ หรือที่เรียกว่ารัฐบาลราชศักด์ิ์ ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินรายใหญ่ ๆ และให้ความร่วมมือกับจักรวรรดินิยมในการกดขี่ขูดรีดประชาชนเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน เอกสารฉบับนี้เห็นว่า^{๘๒}

ลัทธิจักรวรรดินิยมประสงค์จะให้การปกครองสิทธิขาดของประเทศไทยมั่นคงถาวร เพื่อรักษาเครื่องมือสำหรับทำการเบียดเบียน เขาขอมต้องการให้รัฐบาลราชศักด์ิ์ดำรงยั่งยืน แต่รัฐบาลราชศักด์ิ์ของสยามก็มีหลักแหล่งเศรษฐกิจที่อาจตั้งอยู่ได้ ที่เห็นได้ชัดก็คือพระราชวงศ์ที่มีอำนาจการปกครองอยู่ในกำมือนั้น เป็นเจ้าของที่ดินอันกว้างใหญ่ ... นี้ถือเป็นหลักสำคัญแห่งเศรษฐกิจของรัฐบาลราชศักด์ิ์อย่างมั่นคง โดยหลักอันนี้พวกลัทธิจักรวรรดินิยมจึงยังขยายกิจการและอำนาจที่เขามียู่ในสยามให้มั่นคงยิ่งขึ้น

เอกสารนี้ได้จำแนกชนชั้นของบุคคลในสังคมไทยออกเป็น "บรรพชิต" ซึ่งเป็นชนชั้นที่ "...อาศัยเข้าสู่คนอื่นเลี้ยงชีพ" "พระราชวงศ์" ซึ่งแม้ว่าจะมีจำนวนน้อย แต่เป็นเจ้าของที่ดินรายใหญ่และจัดการปกครองแทนพวกลัทธิจักรวรรดินิยม "เจ้าของที่ดิน" ได้แก่ ผู้ที่เป็นเจ้าของที่ดิน แต่ไม่ได้ทำการผลิตหากให้เข้าด้วยอัตราค่าเช่าที่สูง พวก "กัปะโตร์" (comprador) ได้แก่ตัวแทนทางการค้าของ

^{๘๑} ดูรายละเอียดในภาคผนวก. ค.

^{๘๒} เรื่องเดียวกัน.

จักรพรรดินิยม รวมทั้งพวกนายธนาคารซึ่งออกเงินกู้แก่ชาวนาควัยอัคราออกมียิ่งสูงสำหรับคนไทย "ชั้นมีทุนทรัพย์" หรือ ชนชั้นกลาง ซึ่งในประวัติศาสตร์โลกมีพลังพอที่จะทำการเปลี่ยนแปลงการปกครองนั้น เอกสารฉบับนี้ได้วิเคราะห์ว่าเป็นไปได้ยากในสังคมไทย เพราะชนชั้นกลางส่วนมากเข้าร่วมเป็นพวกเดียวกับชนปกครองทำการชู้ตริคชั้นยากจน ในส่วนของชาวนาแบ่งออกเป็น "ชาวนารวย" ซึ่งมีที่ดินของตนเอง มีการลงทุนเพื่อเพิ่มผลผลิตและหากำไร รวมทั้งจ้างแรงงานคนมาช่วยทำนา "ชาวนาชั้นกลาง" อาจจะมีที่นาเป็นของตนเองหรือเช่านาคนอื่นทำกันแต่มีรายได้พอยังชีพ "ชาวนายากจน" แบ่งออกเป็น ๒ พวกคือ พวกที่มีที่น้าน้อยแต่พอหาเลี้ยงชีพได้ไม่ต้องขายแรงงาน กับชาวนาที่ไม่มีที่นาต้องเช่านาผู้อื่นทำและมีรายได้ไม่พอกิน ต้องรับจ้างทำนาค่วย นอกจากนี้ในหมู่บ้านต่าง ๆ ยังมี "กรรมกรคามบ้านนอก" ซึ่งอาจรับจ้างทำนา ตัดไม้ นับเป็นชนชั้นไร้สมบัติ สำหรับกรรมกรโรงงานอุตสาหกรรม ได้แก่ คนงานรถไฟ โรงสี โรงปูนซีเมนต์ มีจำนวนประมาณ ๓,๐๐๐ คน^{๘๓}

เอกสารฉบับนี้ยังชี้ให้เห็นตามทฤษฎีมาร์กซิสม์ว่าชนชั้นไร้สมบัติได้แก่กรรมกรและชาวนาที่ยากจนจะต้องร่วมมือกันกำจัดพวกลัทธิจักรพรรดินิยมและชนชั้นที่เป็นเครื่องมือของลัทธิจักรพรรดิ รวมทั้งจะต้องคัดค้านการตั้งรัฐสภาและรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นเพียงการหลอกลวงมหาชน หากใช้เป็นทางให้กรรมกรและชาวนาพ้นจากการกดขี่อย่างแท้จริงไม่ และในขณะที่ฝ่ายชนชั้นไร้สมบัติยังไม่มีกำลังมากพอ ก็ให้ต่อต้านในขอบเขตจำกัดเสียก่อน เมื่อมีกำลังมากขึ้นจึงค่อยแผ่ขยายขอบเขตต่อไป ดังมีคำแนะนำในการเคลื่อนไหวว่า "เริ่มแต่ค้านค่าเช่าค่านเจ้าหนี้ กระทั่งล้มเจ้าของที"^{๘๔}

จะเห็นได้ว่าเอกสารฉบับนี้ได้วิเคราะห์ถึงปัญหาการเข้ามาครอบงำผลประโยชน์ของประเทศมหาอำนาจ ปัญหาการกดขี่ระหว่างชนชั้น และปัญหาเรื่องที่ดิน

^{๘๓} เรื่องเดียวกัน.

^{๘๔} เรื่องเดียวกัน.

ทำกิน ในสังคมไทยตามแนวทางมาร์กซิสต์ไว้อย่างละเอียดพอสมควร และข้อโจมตี "ชนชั้นมีทรัพย์สิน" ก็มีน้ำหนักพอที่จะทำให้ผู้อ่านที่เป็น "ชนชั้นไม่มีทรัพย์สิน" คล้อยตาม ในบางส่วนดังที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าทรงมีพระราชวิจารณ์

นอกจากเอกสารสำหรับสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์หรือผู้นิยมแนวความคิดนี้ ใช้ศึกษาในวงจำกัดแล้ว ในบางโอกาสยังมีการออกใบปลิวแจกจ่ายหรือปิดประกาศในที่สาธารณะ เพื่อชักจูงให้คนทั่วไปนิยมแนวความคิดคอมมิวนิสต์ ในขณะนั้นก็มีข้อความโจมตีฝ่ายตรงกันข้าม ได้แก่ ประเทศจักรวรรดินิยม พรรคก๊กมินตั๋ง หรือ รัฐบาลสมบูรณาญาสิทธิราชย์ของไทยแล้วแต่กรณี การแจกจ่ายใบปลิวมักจะทำในวันสำคัญ ๆ เช่น วันกรรมกร หรือ วันครบรอบการต่อสู้ครั้งใหญ่ระหว่างพรรคก๊กมินตั๋งและพรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศจีน เป็นต้น ใบปลิวที่เผยแพร่ออกมาส่วนมากเป็นภาษาจีน แต่ในบางครั้งก็จะมีควบกันทั้งภาษาจีนและภาษาไทย

ตัวอย่างของการโฆษณาชวนเชื่อของฝ่ายคอมมิวนิสต์ทางใบปลิว ได้แก่ การแจกจ่ายใบปลิวเนื่องวันกรรมกรสากล พ.ศ. ๒๔๗๓ โดยเหตุที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าทรงเสด็จประพาสประเทศอินโดจีนของฝรั่งเศสในระยะเวลาใกล้เคียงกันนั้น ฝ่ายคอมมิวนิสต์จึงถือโอกาสโจมตีว่า^{๔๕}

เจ้าลูกน้องของอังกฤษ ฝรั่งเศส และอเมริกา คือ พระเจ้าแผ่นดินสยามอันทารุณ เห็นว่าเป็นวันสำคัญมาก ... รีบไปประชุมพวกเหล่าสุนัขต่าง ๆ ที่อินโดจีน ร่วมกับพวกมหาจักรพรรดิ เพื่อเข้าต่อสู้กับโซเวียตคริสเตียนและกรรมกรอีกฝ่ายหนึ่ง ไปรวมกับพวกแถบทะเลใต้เพื่อทำการกดขี่พวกกรรมกรชาวนา และทหารให้หนักขึ้นอีก แน่ที่เคียวพวกเขาต้องการสูบเลือดเนื้อของพวกเราไป แลกเอาปืน, กระสุนปืน, วิทยุกับเรือบที่อังกฤษ ตั้งท่าทำการกดขี่พวกเราในวันที่ ๑ พฤษภาคม

๔๕

กจช. ร.๗ ม.๑๘/๑๒ คำแปลใบปลิวหมายเลข ๑๑๘ "หลักของการเผยแพร่ที่ระลึกในวันที่ ๑ เดือนพฤษภาคม"

ในตอนท้ายของใบปลิวฉบับนี้ ฝ่ายคอมมิวนิสต์ได้เน้นถึงจุดมุ่งหมายในการ
 คำเนนการ เช่น ให้กำหนดเวลาทำงานของกรรมกรไม่เกินวันละ ๘ ชั่วโมง ให้ยกเลิก
 หนี้สินของชาวนา ให้สนับสนุนการปฏิวัติของพรรคคอมมิวนิสต์จีนและอินเดีย รวมทั้ง
 ให้ร่วมมือกัน "...ล้มพระเจ้าแผ่นดินสยามอันทารุณโหดร้าย..." และรวมกำลังจัดตั้ง
 รัฐบาลโซเวียตของกรรมกรชาวนา^{๘๖}

ในวันที่ ๑๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๒ ซึ่งเป็นวันครบรอบ ๒ ปีของการที่จีน
 คอมมิวนิสต์ก่อการจลาจลในเมืองกวางตุ้ง ฝ่ายคอมมิวนิสต์ได้พิมพ์ใบปลิวเผยแพร่ลัทธิ
 เป็นภาษาจีน ไทย และอังกฤษ ออกแจกจ่ายและปิดประกาศไว้ตามที่ต่าง ๆ^{๘๗} มี
 ใจความยกย่องการก่อการจลาจลในครั้งนั้น เป็นประวัติศาสตร์สำคัญของการปฏิวัติทั่วโลก
 สมควรที่ชาวไทยซึ่งอยู่ใต้การกดขี่ของพระราชาวงศ์และประเทศจักรวรรดินิยมจะดำเนิน
 รอยตาม โดยการเข้าแย่งอำนาจการปกครองเพื่อที่จะให้มีอิสรภาพในการแสดงความคิดเห็น
 ออกหนังสือพิมพ์และตั้งสมาคม รวมทั้งจะได้ยกเลิกการเก็บเงินรัชชูปการ
 "...อันเป็นการชุกแน่นอย่างแรงนั้นเสีย"^{๘๘}

ในบางโอกาสฝ่ายคอมมิวนิสต์ก็จะออกใบปลิวโจมตีการปราบปรามของฝ่าย
 รัฐบาลว่าเป็นการใช้อำนาจอย่างไม่ยุติธรรม เช่น ฝ่ายคอมมิวนิสต์ได้กล่าวหาว่า
 เจ้าหน้าที่ได้สร้างหลักฐานปลอมเพื่อให้ศาลพิจารณาลงโทษผู้ต้องหาคอมมิวนิสต์ในขณะ
 ที่แสดงท่าทีเอาใจพวกจีนก๊กมินตั๋ง ปรากฏข้อความตอนหนึ่งในใบปลิวที่เผยแพร่ใน
 วันที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๓ ว่า "...การปกครองใช้อำนาจฆัตริย์เหี้ยมโหด

^{๘๖} เรื่องเดียวกัน.

^{๘๗} กจช. ร.๗ ม.๑๘/๑ หนังสือกรมพระนครสวรรค์วรพินิต ที่ ๓๗๘/๑๑๖๘๗

ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๒ ถึง เจ้าพระยามหิธร เจ้าหน้าที่กรมตำรวจและผู้อื่น
 เก็บใบปลิวที่แจกจ่ายในครั้งนี้ได้ ๑๕๔ ฉบับ เขียนถึง "พวกพี่น้องทั่วประเทศสยามที่รับ
 ความทุกข์ยากถูกกดขี่" ลงนาม "คณะกรรมการพิเศษในสยามของพวกบอลเชวิคทะเลใต้"

^{๘๘} เรื่องเดียวกัน.

ของประเทศสยามตั้งแต่ถูกพวกเก๊กเหม็งในสยามขู่แล้ว ยิ่งใช้อำนาจแถบสุดแรงขึ้น ... ส่วนคนจีนอื่น ๆ ที่เป็นปรปักษ์ต่อการเก๊กเหม็ง เช่น พวกกอมปโตร์ตามห้างกับคนชั้นมั่งมีทรัพย์ กษัตริย์ผู้เหี้ยมโหดชอบคบไว้เป็นประโยชน์แก่คนทั้งสิ้น ..."^{๘๘}

กล่าวโดยสรุป การโฆษณาชวนเชื่อของคอมมิวนิสต์โดยทางใบปลิว ใช้วิธีการชักจูงให้กรรมกร ชาวนา และทหารชั้นผู้น้อย เข้าร่วมกับฝ่ายตน โดยชี้ให้เห็นว่า ความยากลำบากในการดำรงชีวิตของบุคคลเหล่านั้น เกิดจากการกดขี่ของชนชั้นปกครองซึ่งตกเป็นเครื่องมือของประเทศจักรวรรดินิยม ประเด็นที่ฝ่ายคอมมิวนิสต์ถือเป็นข้อโจมตีอยู่เนื่อง ๆ คือ ปัญหาทางเศรษฐกิจ เช่น การเก็บภาษีอากรประเภทต่าง ๆ เป็นต้น วิธีการชักจูงเช่นนี้จะเป็นไปตามที่คณะกรรมการพิเศษแห่งประเทศไทยได้ชี้แจงแก่คณะสาขาค่าง ๆ ว่า การเผยแพร่ลัทธิแก่คนพื้นเมืองนั้น ควรจะใช้การที่รัฐบาลบังคับให้พลเมืองเป็นทหาร การเก็บเงินรัชชูปการ การใช้พุทธศาสนา หลอกลวงให้พลเมืองโง่เพื่อรักษาฐานะของราชวงศ์สยามเป็นข้อโจมตี^{๘๙}

อย่างไรก็ดี การโฆษณาจูงใจของฝ่ายคอมมิวนิสต์โดยทางใบปลิวไม่แพร่หลายในหมู่คนไทยมากนัก ทั้งนี้เนื่องจากจะเป็นเพราะใบปลิวส่วนใหญ่เป็นภาษาจีนแล้ว ก็ยังมีสาเหตุมาจากที่ฝ่ายคอมมิวนิสต์มักจะใช้ถ้อยคำรุนแรง เน้นการต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธในการชักจูงบางครั้งก็มีคำพูดว่า ถ้าผู้ใดไม่ให้การสนับสนุนก็จะถูกหัวร้าย^{๙๐}

^{๘๘} กจช. ร.๓ ม.๑๘/๑ คำแปลใบปลิว "แจ้งความการเมือง" โดย "คนสอดส่องการเมือง" ๒๒ มกราคม ๒๔๗๓.

^{๘๙} กจช. ร.๓ ม.๑๘/๑ คำแปลหนังสือจากกรมการสาขาทิ้งกิ่งสาขาน้ำคิบ" ค้นพบในร้านคุนซังดี ของ นายลิ้มที่เคียน ปากน้ำโพ.

^{๙๐} กจช. ร.๓ ม.๑๘/๑ หนังสือกรมพระนครสวรรค์วรพินิต ที่ ๔๘๒/๑๓๖๐๒ ลงวันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๒ มีใจความกล่าวถึงใบปลิวของฝ่ายคอมมิวนิสต์ซึ่งปิดประกาศไว้ในที่สาธารณะ ในวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๔๗๒.

ทำให้ประชาชนเห็นว่าคอมมิวนิสต์เป็นฝ่ายที่ก่อความวุ่นวาย ชัดกับความสงบสุขของบ้านเมืองจึงเป็นการยากที่ฝ่ายคอมมิวนิสต์จะชักจูงประชาชนให้เข้าร่วมขบวนการหรือสนับสนุนการเคลื่อนไหวของฝ่ายตนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อฝ่ายคอมมิวนิสต์แสดงความมุ่งร้ายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นที่เคารพเทิดทูนของชาวไทย ตัวอย่างไบปลิวอักษรจีนประเภทนี้ เช่น ไบปลิวอักษรจีนตัวโต ความว่า "โค่นพระเจ้าแผ่นดินให้ล้ม" และ "พระเจ้าแผ่นดินสยาม กดขี่ประชาชน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร คณะเตรียมการลอบทำร้าย"^{๕๒} เป็นต้น

๓.๘ การเคลื่อนไหวตามแนวความคิดสังคมนิยมแบบคอมมิวนิสต์ในหมู่ชาวไทย

ดังที่ได้กล่าวแล้วว่า การเคลื่อนไหวตามแนวความคิดสังคมนิยมแบบคอมมิวนิสต์ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวจำกัดเฉพาะชาวจีนและชาวญวน หังลูกครึ่งจีน - ไทย และ ญวน - ไทย บางกลุ่มเท่านั้น แต่ไม่แพร่หลายในหมู่ชาวไทย เนื่องจากเหตุผลที่ว่า หลักการของแนวความคิดนี้ไม่เข้ากับประเพณีนิยมของชาวไทย อาทิเช่น การเน้นความรุนแรงในการจำกัดอำนาจรัฐ อันหมายรวมถึงองค์พระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นที่เคารพสักการะ นอกจากนี้ในเรื่องความไม่เท่าเทียมกันในทางสังคมและในทางเศรษฐกิจ ชาวไทยส่วนใหญ่ก็ยึดหลักพุทธศาสนาว่า เกิดจากการกระทำของตนเองทั้งในอดีตและปัจจุบัน มากกว่าจะเป็นการกดขี่ขูดรีดของชนชั้นผู้ปกครองและนายทุน สาเหตุที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ในขณะนั้นความไม่เสมอภาคในทางเศรษฐกิจยังไม่ก่อให้เกิดความเคียดแค้นแก่ชนชั้นกรรมกรและชาวนาจนถึงขีดที่ทนไม่ได้ ทั้งนี้นอกเหนือจากอุปนิสัยสันโดษ พอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่แล้ว ประเทศไทยยังมีทรัพยากรธรรมชาติเพียงพอกับจำนวนประชากรในขณะนั้น เรื่องที่คนทำกินยังไม่เป็นปัญหาสำคัญ กรรมกรและชาวนาไทยจึงยังไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องรับแนวความคิดสังคมนิยมแบบคอมมิวนิสต์มาแก้ปัญหของตน อนึ่ง การที่ชนชั้นนี้ขาดการศึกษาและขาดการรวมตัวเป็นหมู่ เป็นคณะทำให้การชี้นำของฝ่าย

^{๕๒} กจช. ร.๗ ม.๑๘/๑ ไบปลิวอักษรจีน.

คอมมิวนิสต์ทำได้ยากลำบากมากขึ้น^{๕๓}

สำหรับชนชั้นปัญญาชนส่วนใหญ่ก็ยังไม่อาจรับแนวความคิดสังคมนิยมแบบคอมมิวนิสต์ซึ่งเป็นสิ่งใหม่ และไม่สามารถเข้ากับสภาพสังคมไทยในขณะนั้นเหมือนกับที่ยอมรับแนวความคิดประชาธิปไตย ด้วยเหตุนี้การศึกษาหลักการและทฤษฎีของแนวความคิดสังคมนิยมคอมมิวนิสต์หรือมาร์กซิสม์จึงเป็นไปเพื่อศึกษามากกว่านิยมในแนวความคิดนี้อย่างจริงจัง แม้แต่นักเรียนไทยที่ไปเรียนในยุโรปก็ล้วนแต่นิยมแนวความคิดเสรีนิยมประชาธิปไตย หรืออย่างมากที่สุดก็นิยมแนวความคิดสังคมนิยมประชาธิปไตย ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่ามีนักเรียนไทยผู้ใดนิยมลัทธิคอมมิวนิสต์ และนำเข้ามาในประเทศไทย^{๕๔} การกล่าวหาว่านักเรียนไทยบุคคลใดหรือกลุ่มใดผูกใจไว้ในลัทธิคอมมิวนิสต์ก็ไม่มีหลักฐานยืนยันแน่นอนหากมีปัจจัยทางด้านความไม่ชอบพอเป็นการส่วนตัวมากกว่า ดังเช่น ในกรณี พระองค์เจ้าจรูญศักดิ์ อัครราชทูตไทยประจำกรุงปารีส รายงานเข้ามาว่า สมาคมนักเรียนไทยในฝรั่งเศสเป็นขอลเซวिकนั้น มีสาเหตุสำคัญมาจากความขัดแย้งทางความคิดเห็นบางประการระหว่างทั้งสองฝ่าย และทางสมาคมนักเรียนไทยยืนยันมาว่าไม่เป็นความจริงตามข้อกล่าวหาแต่ประการใด^{๕๕}

ในปลาย พ.ศ. ๒๔๖๕ ทางรัฐบาลได้รับเอกสารเกี่ยวกับการก่อการร้ายของคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยจากทูตเยอรมัน เอกสารฉบับนี้กล่าวว่านักเรียนไทยในอังกฤษผู้หนึ่งซึ่งนิยมลัทธิคอมมิวนิสต์ได้เดินทางกลับเข้ามาในกรุงเทพฯ พร้อมด้วยชาว

^{๕๓} จะได้กล่าวถึงทัศนคติของคนไทยต่อแนวความคิดมาร์กซิสม์โดยละเอียดอีกครั้งในบทที่ ๕.

^{๕๔} ภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์, กลวิธีบ่อนทำลายของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๕), หน้า ๘๑.

^{๕๕} เคือน บุณนาค, ท่านปรีดีรัฐบุรุษอาวุโสผู้วางแผนเศรษฐกิจไทยคนแรก (พระนคร : สามีคศิธรรม, ๒๕๑๗), หน้า ๑๓.

อังกฤษเพื่อที่จะดำเนินกิจกรรมในประเทศไทย^{๕๖} ในขณะที่เดียวกันฝ่ายคอมมิวนิสต์ก็พยายามปลุกปั่นให้นักเรียนไทยในต่างประเทศเกิดความคิดที่จะปฏิวัติ โดยมีคนไทยคนหนึ่งซึ่งอาศัยอยู่ในมาร์แซลล์ (Marseilles) เป็นผู้ประสานงานอย่างเงียบ ๆ และได้รับเงินสนับสนุนเป็นครั้งคราวจากเยอรมัน อย่างไรก็ตามนี้ไม่ได้รับการยืนยันแต่ประการใด จึงไม่อาจจะทราบได้ว่าเป็นความจริงมากน้อยเพียงใด^{๕๗}

ใน พ.ศ. ๒๔๗๐ กองสุลใหญ่ประจำตคาเวียของเนเทอร์แลนด์ ได้แจ้งข่าวแก่รัฐบาลไทยว่า ฝ่ายเนเทอร์แลนด์สืบทราบว่าคนไทยในฝรั่งเศสซึ่งใช้ชื่อว่า "พี. มนตรี" (P. Montri) เป็นผู้ซึ่งนิยมแนวความคิดคอมมิวนิสต์^{๕๘} ทางกระทรวงต่างประเทศของไทยเชื่อว่าเป็นคนเดียวกับ นายประยูร ภมรมนตรี^{๕๙} และได้ขอให้ฝ่ายอังกฤษให้ความร่วมมือในการติดตามพฤติกรรมของบุคคลผู้นี้ เพราะมีรายงานข่าวว่า เดินทางไปมาระหว่างกรุงลอนดอนและกรุงปารีสเป็นประจำ อย่างไรก็ตาม ทั้งทางรัฐบาลอังกฤษและเจ้าหน้าที่สถานทูตไทยประจำกรุงปารีสก็ไม่สามารถค้นหาพยานหลักฐานแน่นอนว่า นายประยูร ภมรมนตรี มีพฤติกรรมอันเป็นคอมมิวนิสต์ ดังนั้นเรื่องจึงไม่เงียบไป^{๖๐}

^{๕๖} กจช. ร.๓ สบ.๒.๔๗/๖๐ บอลเชวิคคอนฮอลันดา เอกสารเรื่อง

"Communist intrigues in Siam.

^{๕๗} เรื่องเดียวกัน

^{๕๘} Great Britain Foreign Office, F. 4058/2987/40, Secret,

March 23, 1927, Waterlow to Chamberlain.

^{๕๙} นายประยูร ภมรมนตรี ได้เดินทางไปศึกษาและรักษาตัวในยุโรป โดยทุนส่วนตัวในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๖ ในระหว่างที่พำนักอยู่ในฝรั่งเศสได้ร่วมมือกับนายปรีดี พนมยงค์ ก่อตั้งคณะราษฎรขึ้น.

^{๖๐}

Great Britain Foreign Office, F. 4773/2987/40, May

17, 1927, Waterlow Chamberlain.

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ไม่มีหลักฐานยืนยันพอที่จะระบุได้ว่า คนไทยผู้นิยมแนวความคิดแบบคอมมิวนิสต์ คงมีแต่การกล่าวหาอย่างเลื่อนลอยเท่านั้น ในรายงานของทูตอังกฤษประจำ พ.ศ. ๒๔๗๒ กล่าวว่าเท่าที่ทราบไม่ปรากฏว่ามีคนไทยร่วมอยู่ในพรรคคอมมิวนิสต์เลย^{๑๐๑} แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าในระยะนั้นได้เริ่มมีบทความสะท้อนแนวความคิดมาร์กซิสม์ตามหน้าหนังสือพิมพ์เป็นครั้งคราว ดังเช่น สยามรีวิว ประจำวันอาทิตย์ที่ ๑๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๐ ลงบทความเรื่อง "ราษฎรตื่นแล้ว" เกี่ยวกับการจัดตั้งรัฐบาลของประชาชน โดยมีนัยว่าการต่อสู้อย่างรุนแรงเท่านั้นที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่เป็นผลดีแก่ประชาชน พร้อมทั้งยกเหตุการณ์ปฏิวัติรัสเซียเป็นอุทาหรณ์^{๑๐๒}

ในบทความเรื่อง "กลียุคเป็นเหตุแห่งความอับสรภาพ มิคส์ญูตีเป็นเหตุทำให้เกิดความเสมอภาค" และเรื่อง "ทูตพระศรีอาริย์" ซึ่งลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ ราษฎร ฉบับวันศุกร์ที่ ๑๑ มกราคม และวันจันทร์ที่ ๑๔ มกราคม ๒๔๗๑ ตามลำดับ ปรากฏแนวความคิดมาร์กซิสม์เด่นชัดมาก กล่าวคือในบทความเรื่อง "กลียุคเป็นเหตุเกิดความอับสรภาพ มิคส์ญูตีเป็นเหตุทำให้เกิดความเสมอภาค" ผู้เขียนได้พยายามชี้ให้เห็นว่าความเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และมีความจำเป็นสำหรับความเจริญของประเทศชาติ ภัยเหตุนี้นี้จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงแม้ว่าจะต้องใช้ความรุนแรงก็ตาม เพราะความรุนแรงในเบื้องต้นแม้ว่าจะก่อให้เกิด "กลียุค" และ "มิคส์ญูตี" ก็จะไม่

๑๐๑

Great Britain Foreign Office, F. 2295/2295/40,

Confidential, March 29, 1930, "Annual report on Siam for 1929".

๑๐๒

สยามรีวิว, วันอาทิตย์ที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๔๗๐.

มาซึ่งอิสรภาพและความเสมอภาคในบั้นปลาย ดังนั้น ผู้ที่ต้องการอิสรภาพจึงต้องคืนระบอบ
 ต่อผู้ให้พ้นจากอำนาจที่กดขี่อยู่ และความเสมอภาคที่แท้จริงจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อไม่มีคัสตัญญี
 เสียก่อน เพราะความเสมอภาคนั้น "...เหมือนกับยามงที่แตกแล้วอย่างละเอียด
 วัตถุทุก ๆ อย่างย่อมไม่เท่ากัน ต่อเมื่อบดกันเข้าละเอียดแล้วจึงเท่ากัน ดังนั้นเป็น
 ความเสมอภาค"^{๑๐๓}

บทความเรื่อง "พุทธพระศรีอาริย์" โดยผู้เขียนคนเดียวกันนั้น เป็นการ
 ขยายความในเรื่องเดิมว่า ความเสมอภาคที่ได้รับจากผู้มีอำนาจนั้น ไม่ใช่ความเสมอ
 ภาคอันแท้จริง ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นต่อไปว่า สังคมมนุษย์ที่มีการเบียดเบียนกัน โดยที่
 คนที่ฉลาดกว่ามีอำนาจกว่าใช้ปัญญาและอำนาจกดขี่ผู้ซึ่งโง่กว่ามีอำนาจน้อยกว่า ผู้เขียน
 สรุปว่าเมื่อเกิดการเอารัดเอาเปรียบมากขึ้น ก็จะถึงจุดที่ว่า^{๑๐๔}

...พวกคนจนเห็นว่าทรัพย์สินสมบัติหรือวัตถุใดที่เกิดขึ้น
 ในโลกนี้ เป็นของกลางสำหรับโลก มนุษย์ที่เกิดมา
 ในโลกนี้มีสิทธิ์เป็นเจ้าของด้วยกันทุกคน การที่พวกมี
 อำนาจมั่งมีหวงกันเอาไปไว้นั้น เป็นการเอาเปรียบ
 ต่อเพื่อนมนุษย์ เมื่อพวกคนจนมีความเห็นดังนี้ ต่างก็
 รวมกำลังกันเข้าเพ่งเล็งพยายามทำลายพวกมีอำนาจ
 มั่งมี ...

จะเห็นได้ว่าบทความทั้ง ๒ เรื่องนี้ ได้พยายามนำหลักการทางพุทธ
 ศาสนาไคแก่ กฎของความเป็นอนิจจัง การเกิดกตัญญู มิคสัญญีและสมัยของพระ
 ศรีอาริย์ มาอธิบายโดยใช้แนวทางมาร์กซิสต์ การที่ผู้เขียนใช้วิธีการเชื่อมโยงความ
 สัมพันธ์ระหว่างหลักทางพุทธศาสนาและแนวความคิดมาร์กซิสต์เช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะ

^{๑๐๓} "กตัญญูเป็นเหตุแห่งความอิสรภาพ มิคสัญญีเป็นเหตุทำให้เกิดความ
 เสมอภาค" ใน ราษฎร ประจำวันศุกร์ที่ ๑๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๑.

^{๑๐๔} "พุทธพระศรีอาริย์" ใน ราษฎร วันจันทร์ที่ ๑๔ มกราคม ๒๔๗๑.

ต้องการให้ผู้อ่านซึ่งคุ้นเคยกับสิ่งแรก เข้าใจและยอมรับสิ่งหลังได้ง่ายขึ้น สิ่งที่น่าสังเกตก็คือแม้ว่าบทความทั้ง ๒ เรื่องจะมีไคลงนามจริงของผู้เขียน แต่ความคิดที่ปรากฏอยู่ในบทความดังกล่าวมาแล้วนี้คล้ายคลึงกับความคิดที่มีอยู่ในเอกสารที่ทางการยึดได้จากนายแวนผู้คองหาญวนคอมมิวนิสต์มาก^{๑๐๕} จึงอาจสรุปได้ว่า ในระยะ พ.ศ. ๒๔๙๐ - ๒๔๙๑ ปัญญาชนชาวไทยได้เริ่มศึกษาและใช้แนวทางมาร์กซิสม์ในการวิเคราะห์สภาพ เศรษฐกิจและสังคมบ้างแล้ว แม้ว่าจะมีจำนวนน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับความตื่นตัวในค่านแนวความคิดแบบเสรีนิยมประชาธิปไตย

อนึ่ง ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ในระยะเวลาตั้งแต่ปลาย พ.ศ. ๒๔๙๓ เป็นต้นมา พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยได้มุ่งความสนใจมาสู่การเผยแพร่ลัทธิแก่ชาวไทยมากขึ้นและในเวลาต่อมาจากคำให้การของผู้คองหาญวนคอมมิวนิสต์ ปรากฏว่าได้มีคนไทยหลายคนสมัคร เป็นสมาชิกของพรรคคอมมิวนิสต์^{๑๐๖} นับได้ว่าเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ซึ่งเป็นคนไทยกลุ่มแรก และเป็นพื้นฐานของการขยายตัวของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยในเวลาต่อมา

กล่าวโดยสรุป การเคลื่อนไหวตามแนวความคิดสังคมนิยมแบบคอมมิวนิสต์ได้เริ่มขึ้นในประเทศไทยในปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวและต้นรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยมีกัณฑ์เผยแพร่เข้ามา ๓ ทาง ได้แก่ จากการต่อสู้ทางการเมืองภายในประเทศจีนระหว่างพรรคก๊กมินตั๋งและพรรคคอมมิวนิสต์ การเคลื่อนไหวเพื่อกู้อิสรภาพของขบวนการชาตินิยมเวียดนาม และการเคลื่อนไหวเพื่อเผยแพร่แนวความคิดมาร์กซิสม์จากองค์การโคมิเนเทิร์น ทั้งนี้อาจอธิบายวัตถุประสงค์ของการเข้ามาดำเนินกิจกรรมของคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยได้

^{๑๐๕} ดูหน้า ๒๑๕

^{๑๐๖} สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ ๖/๑๐๕ ผู้มีชื่อต้องการว่า เผยแพร่หรือนิยมลัทธิคอมมิวนิสต์ หนังสือมหาอำมาตย์ตรี พระยาจำแลนยบตี รัฐมนตรีมหาดไทย ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๕ ถึงนายกรัฐมนตรี.

๓ ประการ คือ เพื่อหากำลังคนและทุนทรัพย์สนับสนุนการค้าสู่ทางการเมืองในประเทศจีน และเวียตนามอันนับเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญในระยะแรกเริ่ม เพื่อใช้ประเทศไทยเป็นฐานปฏิบัติการสำหรับดำเนินการในอาณานิคมของตะวันตกและเพื่อที่จะเผยแพร่ลัทธิในบรรดาชาวไทยและชนกลุ่มน้อยในประเทศไทยเป็นการเตรียมกำลังสำหรับการปฏิบัติของชนชั้นกรรมาชีพในประเทศไทยตามอุดมการณ์ของคอมมิวนิสต์สากลซึ่งต้องการให้เกิดการปฏิวัติในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก อาจกล่าวได้ว่าฝ่ายคอมมิวนิสต์ให้ความสนใจต่อวัตถุประสงค์ประการสุดท้ายมากขึ้นนับตั้งแต่ปลาย พ.ศ. ๒๔๗๓ เป็นต้นมา

การจัดตั้งองค์การคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยมีขึ้นใน พ.ศ. ๒๔๗๐ โดยใช้ชื่อว่า คณะคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ภายใต้ความสนับสนุนของพรรคคอมมิวนิสต์ทะเลใต้ ซึ่งเป็นสาขาสำหรับภาคตะวันออกเฉียงใต้ขององค์การโคมินเทิร์น คณะคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยดำเนินงานเผยแพร่ลัทธิในรูปแบบของการโฆษณาชวนเชื่อโดยทางเอกสารและใบปลิว และมีเป้าหมายของการปลุกระดมอยู่ที่ชนชั้นกรรมาชีพได้แก่ กรรมกร ชวนา และพลทหาร โดยมีมุ่งที่จะชักจูงให้บุคคลเหล่านี้ตระหนักถึงการเอารัดเอาเปรียบและขูดรีดผลประโยชน์ของประเทศมหาอำนาจตะวันตก ชนชั้นปกครอง นายทุน เจ้าของที่ดินและตัวแทนการค้าของประเทศมหาอำนาจตะวันตก แม้ว่าการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวจะเป็นผลในวงจำกัด กล่าวคือสมาชิกส่วนใหญ่ประกอบด้วยชนต่างดาวได้แก่ชาวจีนและชาวญวน มีคนไทยเข้าร่วมชบวนการน้อยมาก แต่ทางรัฐบาลก็ตระหนักว่าจะต้องยับยั้งการแผ่ขยายของการเคลื่อนไหวตามแนวความคิดนี้ก่อนที่จะเป็นอันตรายต่อเสถียรภาพของประเทศชาติและราชบัลลังก์ ดังจะได้พิจารณาในบทต่อไป